

The Project Gutenberg eBook of Isblink: Digte fra den grønlandske Polarregion, by L. Mylius Erichsen

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Isblink: Digte fra den grønlandske Polarregion

Author: L. Mylius Erichsen

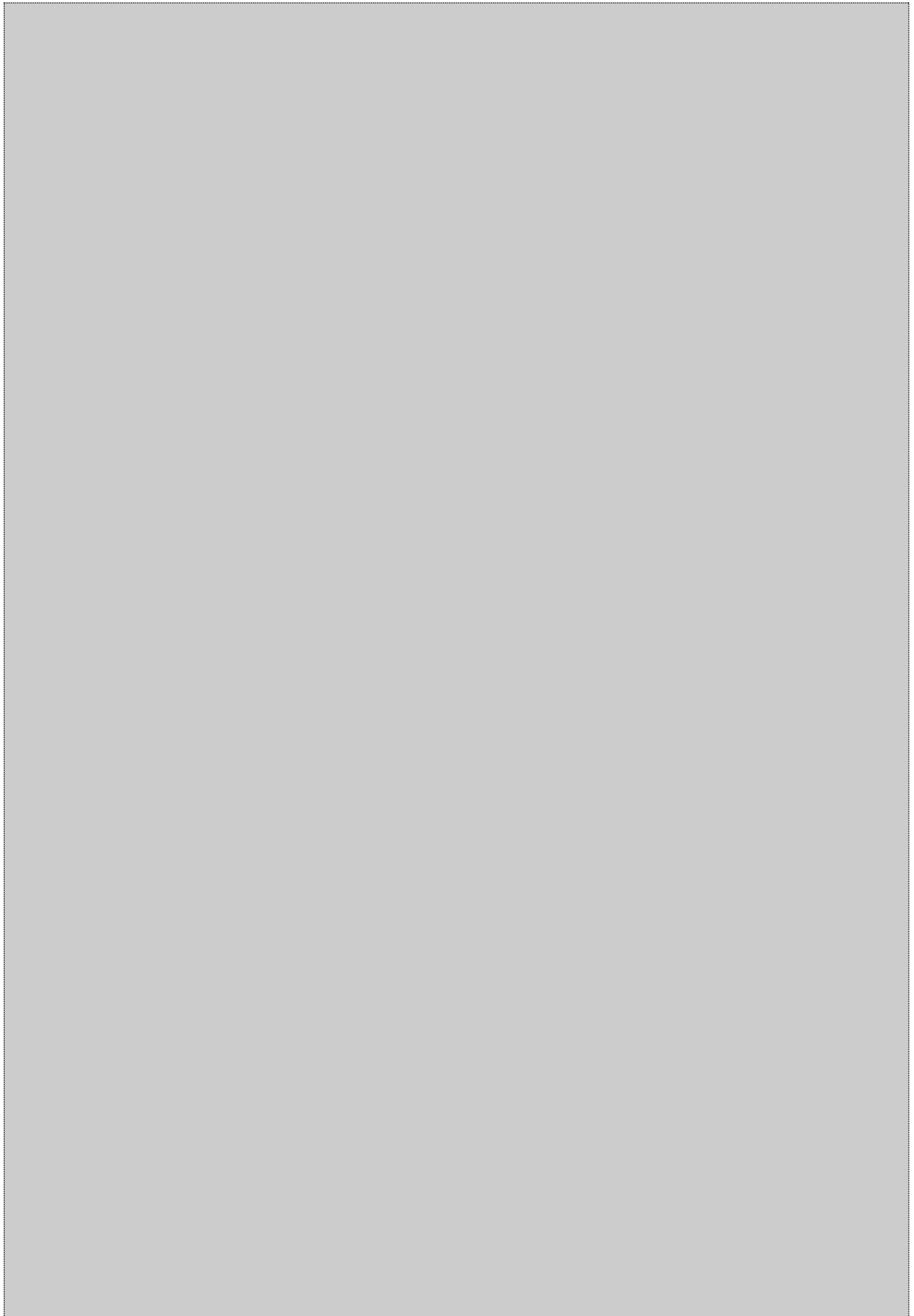
Release date: July 28, 2013 [EBook #43338]

Language: Danish

Credits: Produced by The Online Distributed Proofreading Team at <http://www.pgdp.net> (This book was produced from scanned images of public domain material from the Google Print project.)

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ISBLINK: DIGTE FRA DEN GRØNLANDSKE POLARREGION ***

ISBLINK

Afskriverens bemærkninger

Teksten i denne e-bog er gengivet som i det trykte forlæg.

[Indholdsfortegnelsen kan findes her.](#)

L. MYLIUS-ERICHSEN

ISBLINK

DIGTE FRA DEN GRØNLANDSKE POLARREGION

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
TRYKT HOS F. E. BORDING
MDCCCCIV

TIL
MIN HUSTRU

INDHOLD

TILEGNELSE	9
MARIE	11
ENE DU —	13
VISE	17
HUSET VED HAVET	20
STEMNING	24
KAMMERATSKAB I »FJÆLDHULEN«	
I. TIL MARIE	29
II. HARALD MOLTKE	34
III. KNUD RASMUSSEN	37
IV. JØRGEN BRØNLUND	41
V. GABRIEL OLESEN	45
VI. AGPALING'UAK	48
MOR. I—III	51
FAR. I—III	59
DEN STORE BY. I—II	67
FÆDRELANDSSANG	71
VENNER. OTTE SONETTER TIL DIGTEREN L. C. NIELSEN OG MALEREN VALDEMAR NEIHENDAM	74
DANSKE MÆND	80
KLASSICISME	85
NORDPOLEN	89
FORAAR VED SNEHYTTEN	94
VEJRFEST	96
TILBAGEBLIK	98
SKIBET	100
I KAJAK	102
ESKIMOER	105
LANDSMÆND	111
TEATER	118
MUSIK	121
KVINDER	123
NATUR OG CIVILISATION	126
DA SKIBET KOM	130
SEPTEMBER I »FJÆLDHULEN«. I—IV	133
NOKTURNE	140
ENE	142
HØST	144
BEKENDELSE	147
SONET	150
ENE TILSØS	151
TØBRUD	153
EN SORG	156
VINTER	159
SNESTORM	162
INDKVARTERING	165
NYT ISLÆG	168
AFREISE	171
TILBAGE TIL MØRKET. I—II	173
POLARNAT. I—XXV	175
TILBAGEKOMST	199
LIV	201

*Solen har svigtet mig,
Lyset er stængt,
Polarnattens Mørke
paa Jorden sænkt.
Fjernt, hvor jeg dølger mig,*

*ISBLINK ombølger mig,
Minder forfølger mig,
— dem maa jeg dyrke,
de dømmes mig strængt
men giver mig Styrke;
o, de har trængt
til at faa sigtet sig ...
Se: jeg har digtet dig
alt, jeg har tænkt.*

MARIE

Nu sidder du sørgmodig
og venter mig forgæves,
Mørket, som har skjult min Vej,
det kan jo ikke hæves.
Og du faar ikke Brev i Hast,
og mange tror mit Liv sat til,
men du, min Ven, alene vil
paa Gensyns-Timen stole fast.

Selv véd jeg, at jeg kommer
paa Trods af alle Skranker,
om bare et Aarstid saa staar
jeg ved vort Hjem og banker.
Men Pigen mønstrer min Person,
hun har nok aldrig set mig før,
godt dækket bag en lænket Dør
giver hun ikke straks Pardon.

Hun tog mig for en Røver,
min Dragt var arm og broget,
— jeg vilde jo overraske dig
og ikke ud med Sproget.
Hun løj perfekt, at Fruen sov
og bad forgæves om mit Kort
og havde kraftigt vist mig bort,
da langt om længe jeg fik Lov.

[S. 12]

Hun slap mig gennem Gangen,
gik for at søge Fruen.
— Dèr sad jeg i en Lænestol
og kendte hele Stuen:
Slyngplanten op ad Vindvet skød,
Møblerne var de gamle blaa,
men da dit Arbejdsbord jeg saa',
hulked jeg bitterligt og fortrød.

Her sad du altsaa trolig
og Savnets Taalmod lærte;
i Breve, som jeg aldrig fik,
udøste du dit Hjærte.
Af mange Trængslers Kalk du drak,
haardt blev dit Mod paa Prøve sat.
Alt, hvad du led ved Dag og Nat,
fatter jeg nu og hvisker: Tak!

— — Jeg sidder tidt og drømmer,
hvordan jeg naar tilbage
til dig og det, der er mig kært
alle mine Levedage.
Jeg døjer Savn paa Land og Sø,
ernærer mig som Eskimo
og har den stolte sikre Tro:
den, der vil leve, skal ej dø!

[S. 13]

ENE DU —

Ene du, hvem ingen ænsér,
og som i vor skjulte Rede
lider stille, naar jeg lænsér
langvejs bort for stormfuldt Vejr,
ene du, hvem jeg har kær,
har forstaaet hélt min Lede
ved et Liv bag snævre Grænsér.

Og hver Gang mit Skib laa bygget
rejseklart, til Langfart taklet,
og vi troede, at Miraklet,
det, der gør os lykkelige,
skulde af mit Kølvand stige,
naar jeg længselspint kom hjem,
stod *du* rank, skøndt taaresmykket,
pegende paa Kursen *frem*.

Og jeg sejled, mens du ventede,
— o, hvor blev der *frit* omkring mig,
rigt min Indsats blev forrentet,
men, *dit* Liv blev mere trangt,
ak, og jeg drog ikke langt,
før det ramte som et Sting mig,
at jeg havde handlet vrangt.

Al vor bedste Ungdom glider,
Aar er mellem vore Møder:
jeg paa Rejse alle Tider,
du tyet ind i Klostercelle,
og det første Træk af Ælde
ser jeg tegnet i din Kind,
og jeg ser dig syg i Sind,
— er det Hjærtet, som forbløder?

[S. 14]

Elskede! Tilgiv min Brøde.
— Men jeg kan ej sidde rolig
i en lun, tillukket Bolig,
spise ved det samme Bord,
læse kendte Genbo-Skilte,
daglig sløves paa Kontor,
slide alt mit Mod tildøde,
faa de bedste Kræfter spildte
— jeg maa se den hele Jord!

Jeg maa ud, hvor Livet frister,
Kamp paa Livet for et Maal,
der gør Nerverne til Staal,
— ikke dette ækle Klister
af politisk-sociale
og æstetisk-bindegale
Diskussioner i det blaa,
hvor man intet Slag tør slaa.

Jeg er Storm. Og vildt forrevet
mørkner Skyen mine Baner,
sære Kurver blev beskrevet
mod det Livsens Maal jeg aner.
Du er Stille. Skyen svunden,
Havet rént og klart til Bunden,
hvor et frodigt Løvværk dølges.
Storm og Stille de maa følges.

[S. 15]

— O, jeg gik og ventede længe
paa den store Storm derhjemme,
som skal Friheds-Vejen sprænge,
blandet tidt min unge Stemme
i det radikale Kor,
— men jeg skulde snart fornemme,
at det alt var Ord, blot Ord!

Og du véd, min Sjæl sig krymper
ved at digte Brød til Huset,
ved at omgaas hver en Stymper,
der har lavet en Novelle.
— *Jeg* vil mér end blot fortælle,
jeg vil som de stærke Faa
ud til Livets Handling gaa
— ene ud i Bølgebruset.

Ud — ja, ud i Verdens Blæst,
ud, før mine Blade visner.
— Og nu er jeg Polens Gæst,
Vintren strænges, Kulden isner,
Bjørnen nær min Hule lusker,
Stormen vildt i Fjældet rusker
— og jeg husker, o, jeg husker
Storme, som mit Hjærte hærged,
og som slog mit Mod med Pest.
— *Ishavs*-Stormen *den* er bedst;
har jeg bare Livet bjerget,
bliver Livet mig en Fest ...

Men naar jeg nu snart skal stænges
af en dyb Polarnat inde,
falde hen i lummer Ro,
ingen Sol og ingen Sinde
Bud fra dig, om du har Tro
paa vort Gensyn og vor Lykke,
jo, da véd jeg, jeg vil længes,
ærligt ønske mig tilbage
til vort stille Hjemlivs Hygge.

Men jeg véd, jeg snart maa stage
fra det grunde Vand min Baad
ud igen til fredløs Færden.

Og jeg véd, at ingen Klage
røbe vil dit Hjærtes Graad,
du min eneste i Verden!

[S. 16]

[S. 17]

WISE

Jeg havde mig en Hjærtenskær,
en Hjærtenskær,
hun var saa skøn,
jeg var saa grøn,
hun lærte mig helt andre Kys,
end jeg af Mor og Søster fik,
de blev min Ungdoms Alterdrik,
de faldt som vaarligt Draabe-Drys
paa mine friske Sanser.
Lovpriset nu og altid vær
min fjerne første Hjærtenskær,
hvis Minde jeg bekranser.

Jeg elskede min Hjærtenskær,
min Hjærtenskær,
i hendes Magt
min Sjæl var lagt,
og hun var klog som hun var smuk,
beskar mit Væsens vilde Skud,
stak mine Evners Baner ud
— og gik saa fra mig, uden Suk,
og valgte sig en anden.
O, vidste du, min Hjærtenskær,
jeg tog mig Tabet sorgfuldt nær
og laa ved Afgrundsranden.

[S. 18]

Og møder jeg min Hjærtenskær,
den Hjærtenskær,
der gav en Dag
mig Ridderslag
og lod min Drøm til Liv indivi,
da blusser alt mit Hjærteblod,
hvor er du smuk, hvor var du god,
jeg gaar dig rød og stum forbi
og hilser dig ærbødig.
Nu véd jeg først, at al min Færd
inddrak hos dig, min Hjærtenskær,
den Drift, jeg havde nødig.

Jeg havde mig en Hjærtenskær,
en Hjærtenskær,
for hvem en Gang
jeg gerne sprang
i Havets Dyb, om hun gav Tegn,
et Liv, for hvem jeg kunde dø.
— Men Tiden randt, og *andre* Frø
blev klænget frem af Sol og Regn
og mig til Lykke givet.
Da vandt jeg ret en Hjærtenskær,
hun er mig mér end Døden værd,
hun er mig selve Livet.

Jeg takker dig, min Hjærtenskær,
min Hjærtenskær,
du er saa god,
og du har Mod,
du venter paa mig tryg og tro
og bærer stolt og prud vort Navn,
du véd, de Tider kommer jo,
da jeg skal kryste dig i Favn,
naar Rejsen vel er omme.
Højlovet vær min Hjærtenskær,
mit Livs Behov, min Sjæls Begær,
nu skal vor Lykke komme!

[S. 19]

[S. 20]

HUSET VED HAVET

Langs den jydsk Vesterstrand
har jeg jublet Barnesange,
har jeg udgrædt Hjærtets bange
Ungdomssmærte rén og sand,
har jeg angret dybt som Mand.

Og naar nu fra *denne* Kyst,
hvor de høje Fjælde knejser
under evig Sne begravet,
Isen gaar paa fjerne Rejser,
og jeg hører Bølgens Røst,
længes jeg mod Vesterhavet.

Vesterhav med Braad og Røg
over ørkengolde Klitter
ind i Land, hvor Lyngen stritter
paa en vejrbidt Kæmpehøj,
Land med brede Penselstrøg!

Sære, uvejrsdunkle Strand,
hvide Klit og blege Vænge,
skønnest Plet i hele Verden,
Tonebund for dybe Strænge,
som jeg altid høre kan,
— Endemaal for al min Færden!

Ja, for vi skal rejse Hus
dér, hvor Klitten favner Heden,
ikke langt fra Barndoms-Reden
mellem Fjordens gule Grus
og det friske Havvands-Brus.

Naar jeg træt af viden Flugt
og de Saar, som Kampen giver,
trænger haardt til Fred og Hvile,
griber jeg min Pen og skriver:
»Hold i Nat en Dør oplukt!«
— Henrykt ser jeg Vennen smile.

[S. 21]

Stolte Ven! Min dyre Skat!
Vi har mødt i Livets Kaos
mange Venner, som gik fra os.
Du har aldrig mig forladt,
derfor kommer jeg i Nat ...

Aa, jeg ser jo Huset staa
gammeldags og lavt til Taget,
ser dig glad i Højtidsstøjet
løbe hen og hejse Flaget.
Himlen blir saa høj og blaa,
begge faar vi Graad i Øjet.

Gensyns-Smærte! Gensyns-Lyst!
Og den milde, stille Lykke
bare ved en Haand at trykke,
aande ved et elsket Bryst
Hjærtets underfulde Trøst.

Atter Fod i jydsk Spor,
atter hjemme hos den bedste,
aa, hvordan skal jeg erklære
dig min Jubel ved at gæste
egget Hjem paa hjemlig Jord
— endelig et Sted at *være*!

[S. 22]

Jeg befandt mig aldrig godt
i den store Bys Kaserner,
store Byer gir trætte Hjerner,
store Byer har meget smaat,
jeg blev led ved det Komplot.

Vi, som fik vor Vugge rørt,
i de fjerne, tyste Kroge,
nyder ungt de store Byer,
indtil vi blir gammelkloge
og af evig Længsel ført

hjem igen til frie Vuer.

Og heroppe, under Fjæld,
naar jeg mindes danske Egne,
er det *Jylland* alle Vegne,
til hvis rige Skønhedsvæld
jeg er endeløst i Gæld.

Tavs og greben steg mit Blik
mod de stejle Bjerg-Giganter,
men knapt fangede mit Øje
nogle usle Revling-Planter,
før min hele Attraa gik
til de jydske Kæmpehøje.

Jo — naar jeg en Gang naar frem
rig paa Livsmod, — gid jeg maatte! —
fattig som en Kirkerotte
men endnu ved alle fem,
jo, *da* skal vi bygge Hjem.

Tidt nok blev det drømme-bygt
i de vemods-stille Stunder,
hvor mit Haab jeg opforyldte.
Men — der *skér* en Gang det Under,
at vi to kan rejse trygt
Jyllands-Hjemmet, lykke-fyldte.

[S. 23]

[S. 24]

STEMNING

Over tungsindigt
dunkle Vande
flimrer i Natten
fortonedede Rande
af drivende Fjældes
hvide Is,
der — som i en Drøm —
følger den fælles
mystiske Strøm
mod det stormfulde Hav
ud mod Forlis.

Jeg stod og tav.

Bare en eneste
Stjerne skinner:
Venus! Dens Sølv
med Vandene rinder.

O, mine Minder!
Stille, stille,
nu bygger de Bro
langt, langt bort,
Bølgerne spille
en glemt Akkord.
Aa, hvem der var *to!*

[S. 25]

— Haand, hvor du knuger!
Sjæl, hvor du bæver!
Dybt inde ruger
en Sorg, et Savn,
jeg hvisker et Navn,
— min Længsel kræver
al min Besindelse ...

Hvor gaar din Færden,
elskede Kvinde?
Er *jeg* den Verden
af ondt og godt,
du slutter inde
nu som før.
Eller har du blot
med Selvovervindelse
stænget din Dør,
været mig tro?

Jeg grubler, spørger,
faar ikke Ro ...

— Jeg Taabe, som sørger,
jeg véd jo, jeg véd:
Længsel lider du.
Se, dér skrider du,
skøn i din Søgen,
uden Frygt
frem over Vandene
søvngænger-trygt,
jomfruelig, nøgen,
min Kærlighed!

O! At du vilde.
Tak! At du voved.
Stille, stille:
Stolt du hæver
dit lokkede Hoved,
dine Øjenlaage
lykkeligt bæver —
jeg ser som i Taage
dine kærlige Blikke
vemodige, milde ...

[S. 26]

Stille!

Vaagn ikke, vaagn ikke,
saa glider du bort,
og Natten bliver
saa knugende sort ...

Det *er*, som jeg træder
hellige Steder,
hvor urørt Ynde
drømmende sover ...
Se, jeg breder
det blødeste Hynde,
vinker dig, beder,
lover, lover:
Nu skal vort Liv
fra Nyt begynde:

Bliv, bliv!

Ingen savner os,
Natten favner os.

[S. 27]

[S. 28]

[S. 29]

KAMMERATSKAB I »FJÆLDHULEN«

I TIL MARIE

Du skal kende mine Fæller, de gode Kammerater!
Vi deler daglig Glæder og døjer Sorger sammen,
men ikke som et Hold disciplinerede Soldater.
Vi vil den frie Meningskamp, foragter »Ja og Amen«.

Og vi faar lært hverandre saa godt og dybt at kende,
at vi véd, *hvor* der er Sandbund og *hvor* den faste Klippe.
Faar end en Gang i Tiden dette Rejsesamliv Ende,
vil næppe nogensinde Kammeratskabet glippe.

Og dog — hvem véd, hvad *skillende* den næste Dag vil bringe,
det ærligst svorne Venskab kan blive brudt og sveget,
men lad os, Kammerater, vor Bitterhed betvinge,
thi den, der kender Mennesker, tør ikke kræve meget.

Og vi er ikke Kærrestpar, som deres Forhold hæver
og giver Brev og Gave med Troskabs-Ring tilbage.
Det Liv, vi leved sammen, var dyrekøbt og kræver
et fredlyst Hjærtegemme for Mindets Højtidsdage ...

Hver af os ejer Kanter. Men *den* Gang Polituren
laa selskabsmæssig over os, da blev der aldrig kriget;
men nu er Hylstret sprængt, nu viser vi Figuren,
vort Sprog er nøgent dagligdags, vort Samliv er beriget.

[S. 30]

Vi tænker og vi læser, vi skriver og vi maler,
vi taler om det hele og siger frit vor Mening.
De sørgeligt berømte Ekspeditions-Skandaler
de kendes ikke her i vor Tremands-Forening.

Hvor kan alene »Faust« give Stof til Tankeskifte
for Folk, som ejer Hjærte og har noget i Panden.
Jeg væmmes, naar jeg husker Polarforskere skrifte,
at de tilsidst slet intet havde at sige hinanden.

De minder mig om Ægtepar, der enten byder Gæster
eller gaar ud til Middag i ét ustanseligt Køre;
de tør ikke være *ene*, for de ejer ingen Rester
af Tankeliv, hvorpaa de kan en Underholdning føre.

De snakker blot om Dagsnyt og Husholdningspenge,
og aldrig mere gnistrer Ilden i deres Øjne,
Samlivet er et Haandjern, der skal bæres saa længe,
at de fængsels-trætte Sjæle tyr til Tavshed eller Løgne.

Men *vi*, som lever her i et stænget Mørkerige,
Gud hjælpe os, om ikke vi kunde bruge Sproget
og øse af vort Indre i det uendelige
og drøfte Livet *bag* os, forunderligt og broget.

Og digte Livet *fremad*, saadan som det skal skabes,
naar alle Evner frigør sig for Tvivl og svimle Drømme;
— hvad véd vi vel, om Lykkens Lod skal vindes eller tabes,
vi sidder blot i Mørket og lader Talen strømme.

Det *danske* Sprog! Det eneste, hvori min Sjæl forløses,
det bobler mig i Blodet, det gløder mig paa Læben
som Sang, som Suk, som Graad, hvori alt levet Liv udøses,
— tag ikke Sproget fra os, saa dør vor bedste Stræben.

[S. 31]

— — Vi *tre* er alle vokset fra det unge Fælles-Præg,
hvor man entusiastisk vil *Enighed* bestandigt
og tror, et Venskab revner som Skallen paa et Æg.
Nej, vi er alle vokset. Vort Venskab tér sig mandigt.

Thi gaar vi løs paa Sagerne og siger til hinanden:
se, saadan er Moralen, *jeg* har af Livet taget,
du faar mig ikke anderledes; Hjærtet og Forstanden

er netop saadan formede af Læren, jeg har draget ...

Og du, min Ven, som venter mig, mens Aaret trælsomt rinder,
skal kende disse Fæller, med hvem jeg deler Livet,
— nu kommer Vinternatten, hvor Solen aldrig skinner,
men glad er jeg, at gode Kammerater blev mig givet.

Jeg har i hele Verden kun dig og Far at byde
alt, hvad af ømt og kærligt jeg i mit Hjærte véd.
Men ene her blandt Fællerne er det min Fest at nyde
vore Karakterers *sande* Form for Personlighed.

Thi ingen Ven vil give andet, end han ejer,
naar han sit Selv har lutret og kender Fundamentet;
han træder op paa Vægten og viser, hvad han vejer
med stærkt og svagt, med ret og vrangt — godt eller slet forrentet.

— *Mig* kender du og véd, jeg er ikke af de blide,
endskøndt en Gang jeg galdt for at være saa elskværdig,
medgørlig og behjælpssom — ja, endnu maa jeg lide,
fordi jeg ikke tidligt nok blev med de Dyder færdig.

Da troede jeg paa Mennesker — og paa min Barnelære —
de var saa gode *alle*, jeg vilde ingen støde,
men altid selv beflitte mig paa mild og god at være
og blot til Immer-Venlighed min Egoisme nøde.

[S. 32]

Jeg er som alle dødelige kraftig egenkærlig,
men Religion og Far og Mor fortalte mig, at Livet
forstøder den, der ikke sin Næste elsker ærlig.
Da jeg drog ud i Verden, var den Moral mig givet.

Moralen er ophøjet. Men Livet véd en anden,
og det er den, der raader. Længe blev jeg skuffet,
før ogsaa *jeg* fik lært mig at slaa den Tyr for Panden,
der ellers mit naive Hjærte vilde truffet.

Men hvorfor skal dog Slægtled paa Slægtled Livet møde
saa rent uforberedte om Lovene, som raader!
De skønne Idealer er jo allesammen døde,
hvorfor da spille Livet paa uløselige Gaader!

Du véd, jeg blev beundret som »overmaade brav«,
— men jeg var ved at kvæles af den lumre Venneskare,
der gav mig smukke Navne men udnyttede mig bare.
Og i mit Hjærte voksede om *eget* Liv mit Krav.

Jeg var jo ikke bare den elskværdige og rare,
men lagde tidt mit Ansigt i de efterspurgte Folder.
Verden vil bedrages. Som der raabes, maa man svare;
et Menneske maa gøgle i usmagelige Roller.

Det kneb at sprænge Pansret, af tusind Hensyn smeddet,
hvori min Evne higede mod Selvstændighed.
Jeg saa, min rette Arbejdsmark, men brød jeg gennem Leddet,
maatte jeg jo træde »de andre«s Blomster ned.

Fra dem, som havde prist mig, lød nu en anden Tone,
de fandt mig saa forandret, lidt hensynsløs desværre,
beklaged deres Fejlsyn før, beklaged mest min Kone,
ifald jeg ogsaa hjemme var en stiv og stædig Herre.

[S. 33]

Ja — det er svært at lære, at det, som Livet kræver,
er viljehaarde Hænder, som egen Kraft tør kende.
— Vær karrig med din Følsomhed, om end dit Hjærte bæver:
den, der er Ven med alle, er mest sin egen Fjende!

Og vil du tækkes alle, da tækkes du slet ingen;
de jubler, naar de ser dig, men smiler bag din Ryg.
Blot til en eneste Kvinde gav du Bruderingen;
jo færre dine Venner, des mere er du tryg.

Ja, mine Venner hjemme, I faa, som blev mig tro,
o, vidste I, hvor vemodsfyldt jeg følger gamle Minder
fra Tider, hvor vi sørgede, fra Dage, hvor vi lo,
jo, det er stærke Traade, som os tilsammen binder!

Det skal I alle vide, men du, min Ven, især,
af disse Minder lever jeg, helst nu da Dagen hælder,
saa langt fra Eder alle — og dog ingentid saa nær,
saa ene her i Mørket — og dog blandt gode Fæller.

Og har jeg prøvet Mennesker og kaldt dem mine Venner,
da faar mit Liv et Lykkeglimt, naar vore Baner følges.
Og derfor skal du vide, du, som mit Livsløb kender,
hvordan vi lever sammen, her hvor vor Skæbne dølges.

Vi er tre *danske Viljer*, hver i sin Formning støbt,
men med en fælles Farvebund for Kunsten og for Livet
— og saa tre Eskimoer, hvis Arbejd vi har købt,
men som i Købet redebont har Kammeratskab givet.

[S. 34]

II HARALD MOLTKE

Frostklar var Dagen. Du husker den ikke.
Maalet var naaet — men for hvilken Pris!
Dèr laa du paa Slæden med vildsomme Blikke,
laa som en Dødsramt, et Vrag i Forlis.
Rundt om os bare den livløse Is.

Langt var vi rejst, fra hvor Mennesker boede,
ensomt ad utraadte Veje vi stred
op til den nordligste Kyst paa vor Klode,
Triumf for vor Vilje, Løn for vor Sved.
Det blev den tungeste Dag jeg véd.

Jubelens Time, vi stolt skulde fejret,
naar vi besteg den forjættede Grund — —
udslidte laa vi om Snehytten lejret,
Ordene frøs paa vor angstfulde Mund,
hjælpeløst sløvt sank vi sammen i Blund.

Kysten var lydløs og menneske-øde,
intet at æde for Hunde og Mænd,
fjernt i den gryende Morgenrøde
bølged den blaanende Isblink hen.
— Skulde du stivne og dø som den?

Ramt af Polar-Bræens isnende Kulde
segned du midt i din rastløse Flid ...
Vidste vi Lægedom blot, aa, vi skulde
varme dig Læben, som skælver hvid.
Raadvilde ser vi din grufulde Strid.

Nytteløst er det, jeg angrer din Rejse,
Lykken, som sveg os, jeg skælder omsonst,
hjemme dèr saa' jeg dig maal-bevidst knejse,
frivillig fulgte du. Guld eller Gunst
søgte du ikke. Maalet var *Kunst*.

[S. 35]

Ja, og dèr laa du nu slagen og stille,
saa dødelig nedbrudt. Din Flid var for stor.
— Da var der ikke en Time at spille,
frem langs de ukendte Kyster vi foer
til Menneskers yderste Vagt paa vor Jord.

Blodstænkte Hedninger bygged os Hytte,
pludrende Kvinder fik Spækklampen tændt,
— *intet* dig kunde mod Kulden beskytte,
Landet laa stik mod Sydvest-Stormen vendt,
drøjere Tid har jeg aldrig kendt.

Usselig plejet hensank du i Dvale,
Pinslerne gjorde dig sanseløs.
— O, om vor Snehytte kunde tale,
dèr, hvor vi sultede sammen og frøs
og for den truende Knokkelmand gøs! ...

Se, der er rundet det halve Aar siden,
værkbruden lister du endnu omkring,
og, om du retter dig helt med Tiden,

véd vi jo ikke, véd ingen Ting,
— er du mon frelst fra et dødeligt Sting?

Sørgelig tung er den Lod, du har fristet,
men din Taalmodighed lykkelig stor.
Lykkelige du! Du har *intet* mistet,
thi i dit svækkede Legeme bor
Sjælen, frodig som nyskabt Jord.

[S. 36]

Selv har du sagt, at du véd, du har vundet
Muld i dig selv, hvor du før var gold,
faaet din Tro paa dig selv begrundet,
— ja, du har vundet mangefold,
du, som endnu har din *Kunst* i Behold.

Du er en *anden*, end først da vi kendtes,
klarere Blikket, din Sjæl dybet ud,
snart vil dit Lidelsens Guld forrentes,
Sorgen, som gaar fra dit Hjærte Bud,
den blev din Evnes Gennembrud.

Glødner din Kunst du i Lidelsens Esse,
det er dog det samme Hjærte, jeg ser,
din gamle, hensynsfuldt fine Noblesse,
de samme retsindige Livs-Idéer,
din altid urokkeligt tro Karakter ...

Sultet og frosset og lidt tilsammen,
lyttet til Suk fra hinandens Bryst,
— mørk og knugende er vel Rammen,
Billedet selv dog straalende lyst:
en gryende Sol over ukendt Kyst!

Solen, det er din skabende Evne,
Landet, din Tankes nye Muld,
Nu gaar du ud mod det store Stævne,
lidet agter du Gunst og Guld,
Sjælen er rig nok og drømmefuld.

Din Sjæl — som du selv — er adelsbaaren,
jeg er af Borger- og Bondeslægt;
Rem af vor Ryg har Adelen skaaren,
længst er de blodige Strimer lægt:
Mit Venskab er i din Varetægt!

[S. 37]

III KNUD RASMUSSEN

Der var kommen en Dag
i vort Venskab en Rift,
og af Saaret flød Gift,
som gæred til Nag
— Mistillidens Gift den gule,
som ingen søgte at skjule.

Men det hændte os tidt,
at vi talte forstemt
om, at aldrig blir glemt,
hvad et Venskab har lidt:
vi er ikke af dem, som lover
at lægge Glemsel derover.

Og vort Samvær blev trist,
for vi led, begge to,
men vi havde den Tro:
der vil komme tilsidst
gennem hensynsløs, aaben Forklaring
et Venskab, bygt paa Erfaring.

Og saa skete det her,
at vor Hjemvej blev stængt,
og da har vi vel trængt
til at knyttes lidt nær
til hinanden i fælles Smærte,
og se! Da talte vort Hjærte ...

[S. 38]

Der laa Sensommer-Glød
paa det ensomme Næs.
I det gulnede Græs,
hvor Vildbækken flød,
dèr laa vi og rensede Vunden,
og nu er Saaret forbunden.

Der var sket noget stort,
kastet bort noget tungt,
og vi drømte saa ungt,
som vi før havde gjort,
da vi gik i den hjemlige Verden
og digtede Planer til Færden.

Ja, hvor gransked vi tidt
i det grønlandske Kort
og beregned hvert Skridt,
som vi vidste blev vort,
— vi *vidste* det! Vi kunde mærke,
vi var ubetvingelig stærke.

Thi det *kan* ikke ske,
at en Ungdom, som *vil*
og har Kræfter dertil,
maa sig vingestækt se
og lade sig skubbe fra Reden
af Oldinge-Stædigheden.

Og det »Adgang forbudt«,
som en mugnet Plakat
fra vor Enevoldsstat
mod vor Rejse fik skudt,
dette Grønlands kinesiske Lukke
vilde vi sønderhugge!

[S. 39]

Da saa Landet laa frit,
og trods »Venne«-Kritik
i Opfyldelse gik
hvad vi drømte saa tidt,
om de unge Vinger at strække,
da var vi bevægede begge ...

Og nu ligger vi stængt
i Polarnattens Hi,
vore Drømme er fri,
nye Planer blir tænkt ...
Maaske stævner vi *nordpaa* ad Aare
til Sejr eller Fald eller Baare.

Ja, jeg véd, hvad du *kan*.
Du har Grønlænder-Blod,
jeg har prøvet dit Mod,
du er modnet til Mand,
og du *er*, blandt alle jeg kender,
den tryggeste, hvad der saa hænder.

Du kan ro en Kajak
gennem oprørt Vand,
du kan styre et Spand,
om saa Fanden det trak,
du er født her i Pollandets Øde,
og her skal din Skæbne du møde.

Dette Land, det er dit,
du, som taler dets Sprog!
Du skal skrive en Bog,
som kan lære os lidt
om Folket ved disse Kyster,
dets Skæbne, Drømme og Dyster.

[S. 40]

For vi andre, vi gaar
ikke dybt i et Folk,
som vi kun gennem Tolc
i Tale faar ...
Men mod *Nord* kan jeg gaa, om du følger,
over Ishavets stivnede Bølger.

Ja, mod *Nord*, Grønland rundt,
dér, hvor ingen har traadt!
— Er i Drømmene blot
dette Syn os forundt?
Eller gaar *virkelig* Færden
mod ukendte Egne af Verden?

Vi har Kraft nok og Mod
og et lysende Haab,
vi fik Æventyr-Daab
under Isblinkens Fod,
vi har Ungdommens sejrige Alder,
— men mod Syd ligger Hjemmet og kalder ...

Hvor vi gaar! *Hvad* der sker!
Om vi mødes igen!
Se, da er der, min Ven,
ingen Mistillid mer:
Det er ærlige Haandslag, vi giver,
de er *rene* de Hænder, der skriver!

Og krystalklar og pur
— som den Vildbæk, der flød
under Sensommer-Glød —
er vort Venskabs Natur.
I Mindernes lutrende Rødme
staar Samlivets Smærte og Sødme.

[S. 41]

IV JØRGEN BRØNLUND

Kære Jørgen, sære Jørgen,
du vor tro »Alt-mulig-Mand«,
aldrig nogen Grund til Sørgen,
Jørgen *alt* udrette kan.
Faar en Hundeskagle Nykker,
gaar et Slædejern i Stykker,
skal der bruges Fil og Sav,
er han Manden
med Forstanden
og det rette Haandelav.

Men vi skændes næsten daglig,
jeg og Jørgen, med Humør.
Ogsaa jeg vil spille faglig,
jeg har rejst i Verden før.
Men jeg kommer ingen Vegne,
hans Begreber er hans egne,
al min Visdom uden Vægt.
Et despotisk
»Idiotisk«
er hans Svar paa Dialekt.

Men vi kan som Regel staa os
ved at følge Jørgens Raad,
skøndt han helst vil overgaa os
paa sin Slæde som i Baad.
Bringer han os lidt i Knibe,
og der er blot ringe Stribe
Udvej for vort unge Liv,
altid tør han,
altid gør han
just det *rette*, klog og stiv.

[S. 42]

Jørgen er vor bedste Jæger,
skyder altid Smaavildt nok,
og i »Hulen« han os kvæger
som en sjælden renlig Kok,
er snarraadig Blikkenslager,
snild som Smed og Bøsemager,
ja saagar i Tegnekunst;
dydig, vittig,
frisk og flittig,
sparsom med sin Ros og Gunst.

Jørgens hele Kundskabsmængde
er just ingen ringe Part;
dybe Ting han gennemtænkte,
ræsonnered altid klart.
Kølig er hans skarpe Hjerne,
haane Dansken vil han gerne
— nu og da med nogen Ret,
socialistisk,
egoistisk
uden selv at vide det.

Jørgen vil jeg altid huske
længst af al hans mørke Slægt.
Ingen Dansker kan ham kuske,
han er stærk i Selvrespekt,
minder mig om stejle Jyder,
kender sine Landsmænds Lyder,
ser og skatter deres Værd,
lod mig lære
dem at ære
paa vor lange Grønlandsfærd.

[S. 43]

Eskimoen er godmodig,
med den fri Natur i Pagt,
og jeg véd, han hader blodig
Enevældets snævre Magt.
— Blandingsbørn blir født uægte,
som den Danske ej kan nægte
Penge og Paternitet.
Sagen glemmes,
han forfremmes,
bliver »Amtmand« trods sin Bêt.

Men forelsker han sig ærligt
i en smuk Grønlænderinde
og vil giftes! Hvor besværligt
at faa stiftet Hjem med hende!
Kun mod Tab af Embedsstilling
faar han Ægteskabsbevilling,
— Manden maa jo være gal!
Staten harmes
ved den armes
Syn paa dansk Missions-Moral.

Vi har kristnet Eskimoen,
lært ham Tvivlens Sjæleangst.
For sin Frihed vandt han »Troen«
og fik Kaffe for sin Fangst.
Selvkaldt er vi Landets Herre,
vi kan for Kulturen spærre,
og det har vi hidtil gjort.
Penge vandt vi,
Folket bandt vi
stavnsfast bag en lukket Port.

[S. 44]

— — Naar en Gang i Grønlands Styre
sjette Frederiks flade Aand
faar sin slet fortjente Hyre
og blir kvalt i egne Baand,
og naar Vejen brydes aaben
til at holde over Daaben
Landets *egne* Børn som *Mænd*,
der kan lede
egen Rede,
saa er Jørgen glad igen.

Jørgen! Du maa ikke slippe
Frømtidshaabet for dit Folk,
rank og grundfast som en Klippe
skal du være Retfærds Tolk.
Du skal se, der gryr en Morgen,
da I hejser Flag paa Borgen
under unge Frihedskor:
send da ikke
hadske Blikke

V
GABRIEL OLESEN, KALDET »GABA«

Gaba er god,
god som et Barn, selv om alt gaar imod,
han kan sig let med vort Vildliv forsone,
længes vist knapt efter Spædbarn og Kone,
som han forlod.

Gaba er klog,
taler blot et malabarisk Sprog,
tidt maa vi ty til de særeste Fagter,
eller vi udgransker det, som vi agter,
af en Glose-Bog.

Gaba er Kok,
Koksmath især — men han har en barok
Lyst til vor Smagssans at undertrykke
ved at benytte som Viskestykke
Skjorte og Sok.

Gaba er flink,
lystrer med Iver vort ringeste Vink
— helst dog, naar Vinket betyder at skaffe
Vand paa en Kedel til The eller Kaffe,
— se da hans Blink!

Sukker især
har han, den Slikmund, usigelig kær,
sender sin Skefuld forelskede Blikke,
naar han behændig faar *Top* til at ligge
— en Kunst, der er svær!

Gaba er glad,
sorgløs og lattermild, blot han faar Mad,
men naar vi mindsker en Dag Provianten,
saa kan han sætte sig ordknap og vranten
over sit Fad.

[S. 46]

Gabas Tobak
er hans Bekymring og evige Snak,
og for at skaffe sig noget at røge
tror jeg, han gerne vilde forsøge
sin Skind-Timiak.

Han er adræt,
let tilbéns danser han Reeler med Spjæt.
Spørger man, hvad han nu tilbeder særlig:
Dans eller Kirkegang? svarer han ærlig:
»Danse mig træt!«

Gaba har Trang,
Trang til at sove, skøndt vækket en Gang,
ja, og saa snorker han rent ubarmhjærtig;
rusker man Fyren, saa svarer han værdig:
»Jeg drømte, jeg sang.«

Gaba har Røst,
Salmesang er ham en daglig Trøst,
Melodierne er bestandig hans egne,
og *de* tager Tonen fra samtlige Degne
her under Kyst.

Han er literær,
nedskriver Gloser og Folkesagn her,
lærdoms-stolt lader han Blyanten flyde,
ikke en eneste Sjæl kan udtyde
hans Kragetær.

Gabas Moral,
Kristenmoral, den er ikke saa gal:
dybt han beklager sin hedenske Søster,
fristet dog selv af hedenske Lyster,

[S. 47]

naar Natten er sval.

Kæk i Kajak
gaar han paa Havet, hvor Hvalrossen trak,
kaster Harpunen med Kraft mod sit Bytte,
er efter Sæl en paalidelig Skytte.

Gaba, hav Tak!

Tro har han fulgt,
delt vore Kaar under Velstand og Sult.
Rækker vi bare Uperniviks-Landet,
skal han faa Sukker og meget andet,
aabent og dulgt.

Hundred iblandt
dem, som vi til os paa Rejsen bandt,
vilde forlængst have mistet Gemyttet
og til den grønlandske Hjemvé lyttet;
han var konstant!

Ja, du var tro,
tro mod din Pligt, og som oftest du lo.
Tak for din Troskab, din Sang og din Latter;
gæster jeg Grønland, opsøger jeg atter
dig i dit Bo.

[S. 48]

VI AGPALING'UAK

Din Slægt er død. Din Far og Mor
har nyligt vi til Hvile bragt.
Saa tog du mod vor Briks, vort Bord
og har vor Levemaade smagt.

Og da vort Kød og Brød slap op
med Vandet i den frosne Elv,
da gav du os en Hvalroskrop
til Hundefor og til os selv.

Og af dit Telt vort Tag blev lagt,
vi brændte alt dit Lampespæk,
i din Kajak gik vi paa Jagt,
til synkefærdig den løb læk.

Vor Bøsse fik du, Hagl og Krudt,
og drog ad Kløften højt til Fjælds;
og havde du en Hare skudt,
gav du os baade Skrog og Pels.

Fælles er nu vort Ædetrug
og alt vort Stræb for daglig Kost.
Om Hulen stryger Vejrets Sug,
hvide er Væggene af Frost.

Mest er du tavs, begriber knapt
vor stille Syslen med Papir;
det er, som om du havde tabt
din Aands de gamle Vildmands-Stier.

Snart sover du paa Briksens Sten
og raaber tidt i Søvn højt,
drømmer om Jagt paa Bjørn og Rén,
nu da vort Forraad er lidt sløjt.

[S. 49]

Kød er din hele Tankekres,
din Verden blot et bræklædt Fjæld,
knap kan du tælle til en Snes,
og dog befinder du dig vel.

Frit er dit Liv. Selvhersker-stolt
følger du kun din egen Trang,
hver Livsens Dag blir festligholdt
med Elskov, Mad og Trommesang.

Af tusindaarig Slægt udgroet,

der langs den hvide Isblink drog,
har du som dine Fædre troet
paa skjulte Magters Varsel-Sprog.

Alt det, som dine Fædre vandt
af Livets dyrekøbte Kløgt,
blev Slægt for Slægt en Traad, der bandt,
— en Ledetraad i Livets Røgt.

Ærværdig er din Hedning-Tro,
som helst du følger til din Død,
— men Kristenheden slaar sin Klo
i al din svare Sjælenød.

Thi ikke kender du den Gud,
i hvis misbrugte Frelsernavn
vi skulde øvet Hjærtets Bud
men tændte Hadets Flamme-Bavn.

Vor stakkels Agpaling'uak
med Biblens Helgennavne døbt,
fortabt den Frihed, han inddrak
i Fjældnaturen, isblink-svøbt,

[S. 50]

hans Fædres Visdom søndertraadt,
tusindaars-gamle Skikke brudt!
Han har den store Pan forladt
for Salmesang og Bly og Krudt.

Hans Tarmskindstromme haanet blev,
hans Sang forbudt, hans Sagn belét,
— her sad tre hvide Mænd og skrev
alt, hvad de havde hørt og set —

saa var det altsaa *dem*, der stjal
hans gyldne Frihedsliv, til Tak
for Rén og Bjørn, for Sæl og Hval,
— vor stakkels Agpaling'uak!

[S. 51]

MOR

I

Ind under Elmehækken,
af Vestenstorme mejet,
er der en Grav i Rækken,
en altid kærlig plejet,
dér hviler trygt
i Rosenflor
min Mor.

Og skinner Solen vaarligt,
og spirer frem, selv her mod Nord,
duftende Kalke af mager Jord,
da mindes jeg din Grav, o Mor,
og ser den for mig blomstersmykt,
husker dit Blik — og véd med Frygt,
at al din rige Godhed
fik jeg kun lønnet daarligt.

Alt, hvad jeg vilde sagt dig,
og som dig skulde trøstet
og til mit Hjærte bragt dig,
bævede mig i Brystet —
ak, men jeg stod
snart ved en Grav
og tav ...

Paa Livets travle Veje,
opfyldt af tusinde Behov,
rammes vi brat af Livets Lov:
at nu har Døden valgt sit Rov,
et elsket Hjærte skælver sygt,
da haster vi i Haab og Frygt
og kaster os i Hulken
over den dødes Leje.

— — Over den dødes Kiste
hang der en Blomstersfære,
Venner og Fjender viste
Liget »den sidste Ære«,
og mellem dem
hyklede bedst
en Præst ...

Aa, vi er som Sjakaler,
vi slaas gemént i Livets Krig,
vinder vor Sejr ved skummel Svig
men mødes *enigt* om et Lig — —
vi rosenkranser Ligets Hjem,
dér, hvor vi før holdt Torne frem,
og tror, at disse Blomster
vor hele Gæld betaler.

Selv *den*, der vilde baaret
dig, Mor, henrykt for Livet,
aldrig din Tanke saaret
og ingen Sorg dig givet,
ham førte bort
fra dig og dit
hvert Skridt.

Du blev din Søn berøvet
og lærte Livets bitre Kaar:
at Barnet egne Veje gaar,
som ingen kærlig Mor forstaar;
du troede Barnets Hjærte haardt,
fortabt hans Sjæl, hans Livsløb kort
og elskede ham dog højest,
som havde dig bedrøvet ...

Til Mors Grav derhjemme
er mange Hundred Mile — —
men husker jeg din Stemme

[S. 52]

[S. 53]

og ser dit Ansigt smile,
er som en Drøm
om svunden Nød
din Død;

jeg føler Livets Varme
udstraale fra dit Modersind,
skærmende kysser du min Kind,
gaar vejkendt til mit Hjærte ind
og hører dèr i Blodets Strøm
Sønnetakken inderlig øm
og knuger lykkelig Barnet,
der græder i Mors Arme.

— Ak, ørkesløse Drømme,
som bare gør bedrøvet! ...
I duftende Rosenstrømme,
i Læ bag Elmeløvet
er der en Plet
med gruset Jord
og Mor.

Du stoled paa et Møde!
— ja, Livet er jo fuldt af Nød,
og Himlen lover Frelaserskød ...
Mor var saa god. Men Mor er død.
Aa, Mor, hvor var du livsenstræt;
først nu, for sent, forstaar jeg ret
din Livssorg — og min egen
aldrig sonede Brøde ...

[S. 54]

Nu blomstrer fløjels-sorter
Roser hjemme i Haven,
men jeg, saa langvejs borte,
kan ikke smykke Graven,
og ingen véd,
om siden mer
det sker ...

Hvem bliver næst i Rækken?
Staar jeg mon selv ved Dødens Port?
Nej! Livet er saa rigt og stort
og mit Begær mangfoldiggjort ...
Eller er maaske *Far* bragt ned
til Mors Støv og Støvets Fred?
— Underligt hører jeg Blæsten
suse i Elmehækken ...

II

Det er i Dag din Dødsdag, Mor,
din Dødsdag, Mor —
nu er det længe siden,
men Tanken gaar ad de gamle Spor
langt tilbage i Tiden.

Der kom en Dag et Bud, som lød:
din Mor er død —
jeg blev som fra Forstanden,
haabede i min bitre Nød,
at Slaget galdt en anden.

[S. 55]

Døden var aldrig traadt mig nær,
og Mor især —
det var saa rent utroligt.
Da sagde én, som er mig kær:
»Se nu og tag det roligt.«

»Rolig, rolig — naar Mor er død,
saa tungt et Stød!
det kan du aldrig mene.«
Vred og forvirret jeg udbrød:
»Gaa — lad mig alene!«

Og ene blev jeg. Gik i Døs.
Skjalv som jeg frøs.
Kunde slet intet sanse.

Vidste blot, jeg var moderløs ...
Gode Folk bragte Kranse ...

»Lær mig, o Skov, at visne glad«,
den Salme bad
Mor om at faa ved sin Baare ...
Versene kunde jeg udenad,
lalled dem som en Daare ...

III

Men havde du levet den Dag i Dag
og ventet forgæves og ingen Ting hørt,
om jeg var i Live? hvorhen jeg var ført?
om jeg kunde bjærge mig? eller var Vrag?
— du havde grædt Øjnene røde,
du havde dig sørget tildøde.

Fra *den* Gang, du bar mig til Verden med Vé
og nær ved din Død havde Livet mig købt,
da blev med de ømmeste Navne jeg døbt,
da var jeg det kæreste, du kunde se,
du strakte de værnende Hænder
mod alle min Uskylds Fjender.

[S. 56]

Og er der i Verden, saa ond og saa stor,
ikke den Moder, der svigter sit Kald
men elsker sit Barn i dets Sejr og dets Fald,
saa er du blandt Mødre, min elskede Mor,
den mildeste, kærligste Kvinde,
den bedste, jeg kunde finde.

Thi alt, hvad der gik mig i Livet imod,
har knuget dit Sind. Du har vaaget og bedt,
du har tryglet din Gud, naar i Sorg jeg var stedt,
om at være dit Hjærtebarn naadig og god,
om at give ham Troen tilbage
og hans *Fred*, som i gamle Dage.

Ak, havde du vidst, at jeg ikke vil Fred,
at Sjælefred er mig som Døden imod — —
Der bruser den evige Storm i mit Blod,
min Fod ejer ikke et blivende Sted.
Den eneste Gud, jeg kan dyrke,
er Menneske-Aandens Styrke!

Den kætterske Kraft i vor Menneskehed,
som ensomme Aander frimodigt os gav,
den styrker min Sjæl. Men Mor gik i Grav
stærk ved sin Tro og sin Kærlighed.
Nu mødes vi ingensinde.
— Velsignet være dit Minde!

Den Gud, du bekendte, har jeg ikke set,
— kun set i min Mor et guddommeligt Værd.
Men havde du levet og lært af min Færd,
hvor frugtesløst dine Bønner blev bedt,
du havde dig græmmet tildøde
for Dommen, jeg gik i Møde ...

[S. 57]

— O, intet i Verden er godt som en Mor,
en Jorderigs Lykke, et Livets Klenod,
men alle saa gør vi vor Mor imod;
der kommer en Dag, da hun mister vort Spor,
hun, der har selv kunnet *savne*
for Barnets Fremtid at gavne.

Saa underligt er det: Af al vor Natur
vi vælger vort Liv *trods* moderligt Raad,
vor egen Vilje skal styre vor Baad,
knapt Ungen faar Vinger, er Reden et Bur,
Opdragelsen gør vi til Skamme,
— vor Mor har vel gjort det samme!

Ja — *evigt* er Livet! Men vinder vi *frem*? ...

Teknikken den skrider med straalende Hast,
moralsk saa staar vi forsumpet og fast,
thi Dyds-Karaktererne, *hvor* har vi dem?

Den eneste Dyd paa Jorden
er det hellige Kald for Moren.

Og dog — vort Menneskeliv det er rigt,
og den, der har levet dets ondt og dets godt,
ja, den, der har ejet en Moder blot,
han elsker det Liv, vi evindeligt
skal leve til sene Slægter,
hvad Tro vi saa forfægter.

Aa, Mor! Om du levede Dagen i Dag
Jeg drømmer saa tidt, at du aander paany,
at jeg er dit Hjærtebarn, uskylds-bly,
som uden Fortielse, uden Bedrag
om Livet og Mennesker spørger ...
Saa vaagner jeg op og sørger.

[S. 58]

Jeg sørger, for jeg er jo moderløs
og finder dig ikke, naar jeg vender hjem,
— jeg finder en Plet kun blandt Gravene frem,
og staar dør og skælver, som om jeg frøs,
mens Blæsten hvirvler med Støvet
og suser i Elmeløvet ...

[S. 59]

FAR

I

Jeg takker dig, min gode Far, for al din strænge Tugt,
du mente mig det ærligt, men du fik ikke Bugt
med al den stejle Viljetrods, du *selv* gav mig i Arv,
som rinder *dig* i Blodet,
som er *mig* Livsens-Modet
og min Lykkes sande Tarv.

Jeg takker dig for Skændene og Pryglene, jeg fik,
den Gang, da jeg var lille og frygtede dit Blik,
nu véd jeg, at hvert haardhændt Slag paa min uvorne Ryg
har voldt dit eget Hjærte
en tavs, indkapslet Smærte,
et forknuget, bange Tryk.

Nu er du hvid og gammel, Far. Selv er jeg ikke ung.
Vi prøved begge Livet, tidt var os Vejen tung,
men vi har troligt fulgtes ad og bliver ikke skilt,
jeg kender jo dit Hjærte
og véd, at hvad du lærte,
det var ingen Tid forstilt.

Der gaar saa strid en Hvirvelstrøm i Livets dybe Flod,
tidt tumlede jeg Baaden min Fars Bestik imod;
men skifted vi end Ord derved ud af vort stride Sind,
var Solen aldrig nede,
før al fortørnet Vrede
laa med Dagen slumret ind.

[S. 60]

Du er din Søn *mer* end en Far. Du er hans bedste Ven,
hvem han betror sit Levned. Nu faar han ingen Skænd.
Den gode kloge Far forstaar, at Skænd er nytteløst:
Hvert Menneske maa lære
sin Selv-Profos at være
og sin Skæbnes egen Trøst.

Jeg møder i dit Faderblik, mildt dømmende og ømt,
den endeløse Godhed, du aldrig faar udtømt.
Stræng var en Gang den Tugt, du gav, — men hundredfoldigt tungt
faldt selve Livets Svøbe,
den, ingen kan undløbe,
som har levet stærkt og ungt.

O, jeg har levet ungdomsrigt! Og jeg har lidt min Straf,
men aldrig skal jeg angre den Skæbne, som mig traf.
Du blev mig tro, du hvide Far, trods mine vilde Kryds,
vi er to gode Venner,
jeg velsigner dine Hænder
i et ydmygt Sønnekys.

II

Husker du, naar Kusken buldred frem ved Smugen,
alle Ruder dirred, Taffeluret klang,
Mor kom ind med Kaffen, bredte hastigt Dugen,
ude dæmred Dagen, Spurvene de sang.

Ude vented Vognen. Ude hylte Blæsten,
det var *sén* Oktober, Lindeløvet faldt,
langt vi skulde køre stik imod Nordvesten;
det var Faaretyven, som vor Rejse galdt.

[S. 61]

Travl og barnehenrykt foer jeg ud paa Trappen,
sprang adræt i Vognen op til Kusken Mads,
— ak, jeg undgik ikke Mor med Vadmelskappen,
og til Halstørklædet fandt hun ogsaa Plads.

Altfor nænsomt gode, altfor offerrede,

for vort Velfærd altid omsorgsfulde Mor
— jeg kan endnu se dig staa beklemt og bede:
»Pas nu paa jert Helbred — og jert Flaskefor!«

Stolt sad jeg paa Bukken, fatted Søsters Hvisken
og saa' Lillepigens bringe Rejsevin.
»Blis« og »Brune« vrinsked, Mads slog Smæld med Pisken,
Genbo-Jensens vaagnet, letted et Gardin ...

Sidste raske Afsked. Torvets Brosten lyner,
bleg i Dagningsgryet Havnefyret staar.
Jensens ligger atter i de lune Dyner,
drøfter, fuld af Spænding, hvorhen Rejsen gaar.

Ja, hvorhen gaar Rejsen? Ud mod Vesterhavet
henad Hedevejens sære skjulte Slyng,
alen-dybt i Sandet er vort Hjulspor gravet,
milelang er Sletten med den mørke Lyng.

Blomsterløs og gusten og saa fredløs øde — —
Højt mod Morgenhimlen tavst et Møllekors —
Tunge Skyer gaar Dagens blege Sol i Møde,
Vinden stryger regnmæt og med Duft af Pors.

Urosvanger Himlen, mørk og sorgfuld Jorden,
paa den magre Stubmark ikke Fugl og Kvæg,
gennem Blæsten varsler Maageskrig fra Fjorden,
fra den sunkne Gravhøj klager Faarebræg ...

[S. 62]

Nu er maaske Tyven urosvanger vaagnet,
kigger efter Solen, den, han helst undgaar ...
Var hans Børn forsultne, vil han ej »paa Sognet«,
stjal han blot i Armod af sin Nabos Faar?

Som i dunkle Syner ser jeg Livets Byrde,
Livets bitre Vilkaar for en knuget Slægt.
Barne-Øjet dugges: Aa, var *jeg* den Hyrde,
der tog hele Hjorden i min Varetægt!

Kunde jeg blot frelse Tyven, vi skal hente,
ham, der har sig mættet af den riges Fad.
Skaanselsløs er Loven, lynsnar som en Glente.
Far er Lovens Tjener. Far er ikke glad ...

— — Fjernt paa Heden slukner morgen-tændte Ruder,
Madmor sætter Davren dampende paa Bord.
Der er lavt til Loftet, Gavl og Vægge luder,
der er megen Madlyst, ikke mange Ord.

Barneflokkens slubrer rent forslugent Mælken,
men den træge Husfar slipper brat sin Ske,
rejser sig bængstet, bøjet under Bjælken,
stirrer gennem Ruden ... Hvad kan han mon se?

Og med ét saa holder vi for Husmandshytten,
Far gaar ind i Stuen, Mads og jeg gaar med:
Alle Munde tier i bestyrtet Lytten,
alle Øjne siger: man vil os Fortræd!

Og da langt om længe Vognen atter skrumler,
er vi *fire* i den ... Nu er Dagen kort,
Vesterhavets Brænding over Klitten mumler.
Heden ligger lydfyldt. Solen rinder bort.

[S. 63]

Men mit Barnehjærte kan slet ikke glemme
Øjnene, som fulgte Manden, vi tog bort,
Børnene, der klynked, Madmors skræmte Stemme,
men fortrøstningsfulde: han har *intet* gjort!

— Ja, han er uskyldig. Han har ikke stjaalet,
er blot ynksom fattig, derfor nemt forfulgt;
Far kan, trods sin Klogskab, ogsaa fejle Maalet,
— vidste han vel altid, hvad *jeg* handled dulgt?

Der er koldt paa Bukken, men min Hjærne brænder
ud i Nattemulmets barske Regn og Rusk.
Mads har rig Erfaring og er Sjælekender,

jeg har længe snakket dæmpet med Mads Kusk:

»Tro kuns mig, min Lille! Lad ham blot benægte.
Inde i Arresten faar de ham nok mør.
De gør altid Krumspring, disse Tyveknægte;
du maa huske, Lille, *jeg* har kørt dem før.«

Men mit Barnehjærte, som kan ikke dømme,
stoler paa hans Uskyld, dadler Mads og Far, —
jeg vil ikke længer holde Kuskens Tømme,
fredløs ligger Heden, ingen Fred jeg har.

Dybt i Kappekraven dukker jeg min Harme,
sværger Straffeloven uforsonligt Nag,
— mine Tanker sløves i den klamme Varme,
da jeg atter vaagner, er det hen mod Dag.

Dæmpet rødnes Himlen under Skyers Rande
som en Kind, der blues over Jordens Skam.
Bølgestejl mod Stranden bryder Fjordens Vande
som et Hævnens Udyr, der har rejst sin Kam.

[S. 64]

Se, dèr ligger Byen pisket af Nordvesten,
Borgerne de sover, Lygterne er tændt,
Mads, som sér mig vaagen, hvisker gennem Blæsten:
»Naa, hvad sa' jeg, Lille. Fyren har *bekendt!*«

— — Det er tungt at lide med en forurettet,
tungere at vide al sin Medynk spildt ...
Det var godt at komme hjem og blive mættet
fra den aabne Hede, hvor det blæste vildt.

— Barnehenrykt var jeg, naar med Far jeg kørte
ud paa Embedsture i mit jydsk Land:
Livets bitre Jammer jeg betaget hørte,
og den falske Taare tog jeg straks for sand.

Det er længe siden. Mange Illusioner
skulde briste sønder, før min Mund blev klog ...
Aa, men der staar Lyngduft og Oktober-Toner
ud fra Æventyrets gamle Børnebog.

Disse sære Farter over dunkle Sletter,
dette Væld af Minder ud af Livets Kaar,
disse høstligt mørke, storm-forsuste Nætter
har jeg altid elsket fra de unge Aar.

Og af disse Minder nu min Sjæl sig mætter
hér, hvor Fjældet gjalder af Oktober-Storm;
i de mørke Aftner, i de lange Nætter
faar de gamle Minder atter Liv og Form.

— — Om du husker Tiden! — Ja, jeg véd, du mindes.
Og du véd, min Barndom er mig dyrebar ...
Du er Lovens Tjener. Men dit Hjerte findes
paa det rette Sted. Du min hvide Far.

[S. 65]

III

Kære Far! Jeg bér dig blot:
vær i Live, naar jeg kommer,
byd ham Trods, den strænge Dommer,
Dødningmanden.
Der er endnu meget godt,
vi skal have sagt hinanden.
Af mit Liv jeg *Aar* vil give,
naar du bare er i Live!

Livet løb sit travle Jag,
og i Farten, naar vi mødtes,
dyre Timer tidt forødtes
ufornødent,
og saa blev det Afskeds-Dag,
og jeg rejste ufortrødent
i den Tro, jeg haardt tiltrænger,

næste Gang at dvæle længer.

Og vi saas og skiltes tidt,
men de korte Gensynsstunder
gik i Selskabs-Tummel under
og Debatter,
som om Hjærtet var fallit.
— Ak, er det for sént, jeg fatter
Lykken, ene og fornøden,
den, der brister bort med Døden?

Lykken — det er det at staa
sammen med de Faa, de Kære,
som vil alle Dage være
trofast samme
Hjærteblod, hvad end gaar paa,
fælles Rod og fælles Stamme,
fælles Livets Byrder løfte,
Sorg og Glæde sammen drøfte.

— Vær i Live, kære Far,
naar jeg atter er derhjemme!
O, da skal din Sjæl fornemme
Hjærteslaget,
som mig til dit Favntag bar,
og som aldrig har bedraget.
Rejs dig stærk mod Dødningmanden,
vi vil *leve* med hinanden!

[S. 66]

[S. 67]

DEN STORE BY

I

De gamle Bolværksgader
om lønlige Kanaler,
Børstaarnets Dragehaler,
Slotspladsens Lygterader;
bag Kirke-Gravkapellet
det skumle Kristiansborg!
— Hér var det, at Farvellet
greb mig som en Sorg.

Min Ungdoms Minder ruger,
og glemte Længsler taler
langs disse graa Kanaler
med lukte Pakhus-Luger.
— Gaderne kan fortælle
om Holland og om Flandern,
om gammel Købmands-Vælde,
om Tordenskjold og van Mandern.

Dèr henne glimter Ruden,
hvor jeg har Hjem og Virke,
og under Frelzers Kirke
en grønlandsk Plads med Skuden;
køl-stærk og isforhudet
trods den sig mod Nord,
— naar den har Afsked tudet,
saa er *jeg* med ombord.

[S. 68]

Da vil der rinde Tider,
før atter jeg betræder
de skæbnesvangre Steder,
hvor Kampens Vaaben bider.
Jeg elsker Storstads-Sejren,
og skøndt jeg skræmt forlod den
og afskyer Klike-Lejren,
drages jeg dog imod den.

Ja, det er svært at skilles
fra disse gamle Gader;
jeg elsker og jeg hader
det Liv, der her udspilles.
Her blev mit Hjærte prøvet.
her led jeg Sorg og Savn,
— o, jeg gik tidt bedrøvet
ud gennem Kristianshavn.

Men der er Morgentimer,
naar over Tagstens-Vrimlen
Vaarsolen rødner Himlen,
mens alle Klokker kimer,
— da sprang jeg fra mit Leje
og hilste Spir og Slotte
og higed stolt mod Veje,
som ingen Fod betraadte!

[S. 69]

Og der er høstligt svale
og skumrings-dunkle Nætter,
naar Tivolis Rakter
som en Komét med Hale
paa Slotsruinens Rygge
nedstraalte gyldne Drys,
mens skjult i Søjlers Skygge
jeg stjal et Kærrest-Kys!

Og naar i Vintrens Taage
hver gothisk Husgavl dølges,
da véd jeg to, som følges
rundt om i Havnens Kroge:
dèr leves Glædens Røre,

dèr lides Livets Kvaler
bag gamle Egedøre
og forsirede Portaler.

De gamle Stokværks-Gaarde
langs lønlige Kanaler
og Børsens Dragehaler
bag Havnens travle Aare
— her leved jeg og lærte,
herhen vil jeg paany,
thi ene *her* mit Hjærte
slaar for den store By!

[S. 70]

II

Du altfor store By til dansk Behov,
Hjemstavn for Livs-Tilværelsens bitre Kampe,
— jeg knyttede mine Hænder som i Krampe
den første Nat, jeg ved dit Hjærte sov!

Dèr midt i Mylret galdt den Stærkes Lov,
om Tag og Tind steg Offerblodets Dampe,
— saa hyggede jeg mig ved min Stuelampe
angst for den onde Verdens Hestehov.

Men Larmen genlød i mit stille Kammer,
snart kendte ogsaa jeg mig vaabenfør
— og vandt de første Nederlagets Skrammer ...

Du skæbnesvangre By om Havn og Søer,
du gav mig Kampens Liv og Sejr og Jammer,
— jeg længes efter dig som aldrig før!

[S. 71]

FÆDRELANDSSANG

Mit gode danske Fædreland,
mit Hjem, min Daad, mit sidste Suk,
en ringe Plet paa Globens Rand,
i Verdens Alt en Draabe Dug!
Og er end dette Danmarks Navn
ukendt af manges Jordbeboer,
min Stolthed er det og mit Savn,
herfra udgaar mit Skæbnespor,
her fik jeg Liv, her døde Mor.

Og dette Land, jeg har saa kært,
min unge Elskovs Brudeseng,
hvor er det blevet misregért
og pint af fremmed Fyrsteslæng!
I slog vor Ret, udaad vor Marv
og leved selv i Sus og Dus,
lod Vold og Vælde gaa i Arv,
udødelige Kongehus,
vort sunde Legems Snyltelus!

Jeg hader Kongemagt og Krig,
og jeg vil ikke ofre Blod
og ikke ligge Valplads-Lig
— men *Livets* Krig udstaar mit Mod!
Hver den, som øger Livets Værd
ved Brødets Kamp som Arbejdsmand,
i Videnskab, paa Forskerfærd,
ad Kunstens Baner, hel og sand,
han bløder for sit Fædreland.

[S. 72]

Ja, *dette* dyre Blod har flydt,
fra Danmarks gamle Land blev skabt;
en tusind-tunget Vé har lydt,
naar disse Daadens Mænd gik tabt.
Men Fyrsten sad paa Tronens Stol
fra Folkets Liv og Tanker fjern
som Maanens Fjæs fra Livets Sol,
forskanset bag »Guds Naade«s Værn,
hans Gunst var *Guld*, hans Vrede *Jærn*.

O, Danmark! Manges ydmyg Nar
lod hæfte Kongens Guld paa Bryst,
— men tifold stolt sit Hoved bar
hver ukøbt Mand i Dagens Dyst.
Om Danmark som en Frihedsstat,
hvor Folket raader Folkets Kaar,
hvor Kongen og hans Hof-Etat
af Folkets Naade Aftægt faar,
dog lige dristig Drømmen gaar.

Ja, drøm dig frem til Republik,
saa alle Evners Fylde naas,
før du skal tømme Dødens Drik
og af et »Stor-Europa« flaaas.
Det *Kongens* Danmark, vi har troet
var Flammen i vor Hjærtebrand,
vil dø og blive mosbegroet,
men *lev* mellem Mand og Mand
vil *Folkets* gamle danske Land.

[S. 73]

Mit Land, mit Liv, min Skæbnes Gud,
hvor jeg blev født, hvor jeg vil dø,
naar jeg har adlydt Livets Bud
som Blomsterkalken, der gav Frø,
du skønne Land af Øer og Næs
med Oldtidsskov paa Bakkedrag,
med Aa og Eng og frodigt Græs
og Lyngklit ud mod Bølgeslag,
med frigjort Folk som Fremtidssag!

O, lad mig se endnu en Gang
mit jyske Hjem, min Far, min Brud
og høre Hedelærkens Sang,
naar Klokkelyngen springer ud.
O, lad min Baad en stormfuld Dag
for stærke Sejl naa hjem i Havn,
— ja, flød jeg blot til Strand som Vrag,
min Last forlist, forglemt mit Navn,
saa fandt jeg dog min Fødestavn!

Mit gode danske Fædreland
du ejer alt mit Hjærteblod,
hjem til din lave, lyse Strand
gaar altid glad min Aand og Fod.
Og er du end et usselt Fnug,
en ukendt Plet paa Globens Rand,
udpint til Armod, Had og Suk
af fremmed, lovløs Fyrstestand,
du er mit Land, mit dyre Land!

VENNER

TIL L. C. NIELSEN OG VALDEMAR NEIIENDAM

I

Hvad er ærligt Venskab? Livets Salt!
Det har krydret mig de ferske Retter,
Mennesker paa Livets Festbord sætter,
været Gærstof i den vamble Malt.

Der var Tider, hvor jeg nød det alt:
sukret Bagværk, som kun daarligt mætter,
søde Vine, der gav tørre Pletter,
men den Levevis for Brystet faldt.

Da blev syrlig Mosel Yndlingsvinen,
naar jeg valgte anden Drik end Vand,
høstlig sval den flød bag Glassets Rand.

Ogsaa *den* har tændt min Sjæl i Brand,
men afklaret var jeg da: en Mand,
der aad ikke Brød blot for Rosinen.

[S. 75]

II

Venner! I gav Surdejg til mit Brød.
Jeg slog op mer, end jeg kunde bage,
jyds var Kornet, kunde Hvermand smage,
og af Lyngbaal Ovnen hed og rød.

Jeg var ung og endnu grøn af Lød.
Mestrene gav kandiseret Kage,
skulde Kundekresen da beklage
Sukkermanglen i det Værk, *jeg* bød.

Ung og grøn kom jeg til Hovedstaden,
ikke én af Fagets Folk jeg kendte,
aabned angst min Bod i Sidegaden.

Men dèr var det, at det slemme hændte,
I gav mig paa Surdejg Appetit,
og saa gik Bedriften snart fallit.

III

Salt og Surdejg, bedske Krydderier
blev mit Væsen og mit Kald en Tugt.
— Ikke mange Folk ser noget smukt
i de livsens-bitre Poesier.

Men den kloge Mand er den, der tier,
lige glad om Værket blot blir slugt
af de Faa, hvem det er udsøgt Frugt,
og som hader Kling-Klang-Melodier.

Han er Digter og kan ikke ænse,
om han overskred den Smagens Grænse,
som er gængs for dannede Poeter.

Maaske saares alle hans Bekendte,
men som Literaturens Dumme-Peter
vil han ikke sine Laurbær hente.

[S. 76]

IV

Aldrig skal i Kunst vort Liv opstaa,
om vi vikler os i Hensyns-Vævet;
— men jeg véd, at vi har alle bævet,
hvor de store Opgør forelaa.

Men hver den, som paa Akkord vil gaa,
naar det blir af Slægt og Omgang krævet,
og som ikke faar sit Livsværk hævet
op, hvor Himlen hvæives høj og blaa,

han maa altid give Køb og lyve,
han er Larven, der skal aldrig flyve
sommerfugle-fri til Blomstens Kube.

Kunstens Ilddaab volder Sorg og Sukke,
skiller al hans Kres i Faar og Bukke,
er ham ene Vej til Sjælens Grube.

V

Kunst er Sandhed! *I* er begge sande.
Kunst er Liv og Kunsten dyrekøbt,
derfor staar *I* begge to som støbt,
møder Grin og Svig med aaben Pande.

I er Lys ud over plumre Vande,
Luftning, hvor den klamme Gus har svøbt,
alt jert Arbejd bliver smærte-døbt
og gaar derfor virkningsløst om Lande.

[S. 77]

Thi vi kender dansk Moral og Mode:
— Kunsten er det skønne, ædle, gode
i sødladen, smærtefri Servering ...

Lad *os* Hyl i Harmonien blande:
Kunst er ikke Tossernes Formering,
Kunst er Liv — det dybt personligt sande!

VI

Venner, *I* har levet denne Lære
og før nogen rakt mig Broderhaand,
Næring drog vi af hinandens Aand;
hvor vi fulgtes, var der godt at være.

Alt, vi leved, saa' vi Frøkorn bære,
rodfast Egen skød af spinkel Vaand;
skilte ad skal just vort Venskabs-Baand,
fri for Egennytte, styrket være!

Fyldt af Udvé følger hver sin Bane,
Farten det er Livet, Kunstens Lods,
lutret naar vi hjem til fælles Fane.

Vi, som véd hinandens Dyd og Fejl,
er ej Slaver af hinandens Ros,
derfor ses vi — og ser os i Spejl!

[S. 78]

VII

Kunstnere! Du Digter og du Maler!
I, mit Hjærtেকalds de bedste Venner,
husker *I*, vi stod med bare Hænder
henrykt rige under Kaldets Kvaler?

— Vi har Hybler højt paa femte Sal'er,
vi er Folk, som Livets Trængsler kender;
men vi tror paa Lykken, naar det hænder,
at rettidigt Lejen vi betaler ...

Unge, grødefulde Foraarsfest,
oprørssvangre Tid, fuld af Skandaler,
naar vi slog de mugne Idealer!

Hver bar Skotøj efter egen Læst,
fodfri blot, som luftige Sandaler,
— hellige Tid! Du Digter! Og du Maler!

VIII

Langt, langt borte fra den Vej, I gaar,
har af Sten og Sne jeg bygt min Hule,
Ravn og Rype — Fjældets Vinterfugle —
deler trofast mine Sultekaar.

Kan I huske vore Ungdomsaar,
da vort Eje var en ringe Smule!
— Aldrig dog som her i yderst Thule
var jeg stædt i saa fortrykte Kaar!

Heller aldrig var jeg *rig* som her:
se! Jeg har Nomadens gyldne Drømme
og min Friheds Verdensherredømme,

rigest dog ved dem, som jeg har kær,
aldrig stod jeg Jer saa hjærte-nær
som i Armod's-Tid blandt Bræens Strømme!

[S. 79]

[S. 80]

DANSKE MÆND

Hørup! Den tavseste Mund i vort Land,
stærke, kloge, besynderlige Mand!

Vi, som holdt af ham og aldrig kan glemme
hans smilende Mund, husker næppe hans Stemme.

Den Mund, som før havde flammet saa tidt,
var ikke i trodsig Foragt sammenbidt,

den tav blot og var som et fint lille Smil
over Menneskers Dumhed — og undte sig Hvil.

— Han var graanet den Gang, jeg traadte ham nær.
Nær! Nej, en Afgrund der var mellem hver.

Ikke at *han* var *stor* mod den unge!
Jeg fatted blot ikke den tavse Tunge ...

En Nytaarsdag, jeg skrev ved mit Bord,
kom han gaaende gennem vort Kontor.

Jeg vilde ham ønsket paa gammel Skik
»glædeligt Nytaar« — men mødte hans Blik,

et mildt og elskværdigt — han var jo saa god —
men det missede lidt, og jeg tabte mit Mod.

[S. 81]

For dette gaadefuldt smilende Blik
slog Tankerne Sludder og Munden Klik.

Aldrig fik jeg ham ønsket noget godt,
forundret tav jeg — han smilte blot ...

Nu véd jeg, hvad dette Smil betød,
begreb det, længe før han var død:

»Min unge Ven! Over den hele Jord
de ærligste Ønsker faar aldrig Ord.«

»Den Ven, der ønsker mig godt, er en Taabe;
handle skal han i Stedet for haabe.«

»Folk, som er enige, samtaler nødig;
overfor Fjender er Ord overflødig!« ...

— Bag Hørup, den utilgængelige Mand,
stod vel vort danskeste Hjærte i Brand.

Men han gennemskued *alt*, saa Folk blev nøgne,
han elsked Sandhed, bekæmpede Løgne,

var derfor saa inderlig frygtet og forhadet
og *savnet*, da han havde sin Plads forladt —

denne tavse Mund, disse talende Øjne.

—

HØRUP er som Minister endt,
GEORG BRANDES blev stats-ankendt.

Det er just intet logisk Punktum
for Mænd, der gnistrer af evig Ungdom,

[S. 82]

medmindre vi danske ikke mere
vil lade den hædrede Alderdom regere!

— Brandes! Jeg skrev en Gang, han var Gud.
Da skammede mine Venner mig ud.

Og Guden selv var saa venlig at lade,
som om han ikke læste de Blade.

Det ligger nu langt tilbage i Tiden;
desværre, jeg har ikke udviklet mig siden.

Det er jo dog ellers svært moderne
at haane sin forrige Ledestjerne,

at sparke til den, der har lært os at gaa.
Brandes er blevet sparket som faa.

For mig staar aldrig saa stærk en Glans
af en Himmelens Stjerne som af hans.

Men der sidder jo rundt i den danske Stat
mangen overbevist Renegat.

Ja, hvor var der Jubel i Fjendernes Lejr,
ved Renegaterne haabed de Sejr.

Men Skæbnen har sig forunderlig vendt,
nu er Brandes stats-*anerkendt* ...

— Alligevel! Han er den samme som før
og bliver bare sig *selv*, til han dør.

De fanger ham aldrig med Statsløn og Tittel,
han er Lucifer, altid i Arbejds-Kittel,

[S. 83]

en Samfundets evigt lutrende Ild,
en Ungdommens Sokrates, naar den foer vild.

Stærk som Døden, der trued ham tidt,
har for de dristigste Tanker han stridt.

Tanker, der har omformet os alle,
som helt har sejret, naar han maa falde,

sejret selv dèr, hvor man nødigst indrømmer det:
Bægret er bedskt — men se, hvor de tømmer det!

— Blot hos det alleryngste Kuld
er Brandes ej længer lødigt Guld.

De Folk har i egne Indvolde set
og set: at de selv er den ny Profet.

Og Menneskeheden hungrende bier
paa det yngste Danmarks ny Profetier.

Kanske har de lydt, naar jeg kommer hjem;
— ak, tænk om jeg saa er for gammel for dem!

For Brandes bliver jeg aldrig for gammel,
jeg sidder nu som før ved hans Skammel.

Han vakte min Sjæl, han skrev dens Bud,
— jeg var ung en Gang og kaldte ham *Gud*.

Maaske er jeg konservativ af Nemme,
for han fylder mig her, som han fyldte mig hjemme.

Jeg bringer ham Tak og Hyldningstegn
fra Jordens nordligst beboede Egn.

[S. 84]

Vinternatten gaar lykkeligt hen:
jeg lever med Georg Brandes igen

med ham og Hørup — de *danske Mænd*.

[S. 85]

KLASSICISME

Puh! *Alt* det Slid vi ofrede Latinen og det Græske,
de tusind spildte Timer, hvis Gavn vi aldrig ser,
al den forlorne Dyrkelse af Cicero og Homér,
den psevdoklassiske Nippedrik af næringsfattig Vædske!

Bevares: Filologerne af *Fag!* Lad dem florere!
Men hvorfor skal hver dansk Student indsprøjtes klassisk Aand
af Skolens Straalemestre, der lægger den døde Haand
paa aandløst Glose-Terperi. Det kalder man at studere!

Lær os at *tale* Sprogene, som nu behersker Kloden.
— I Kraft af min Eksamen tror jeg mig Pokkers vis,
men staar en Dag *umælende* i London eller Paris
— jeg vigtige danske Student! Et Offerlam for Moden!

Jeg véd en duelig Købmand, der siger om Studenter:
»Her sidder de paa Kontoret, deres Eksamen er fin,
men ingen af dem kan skrive et brugeligt Brev til Berlin,
— jammerligt saa deres Lærdom giver usle Renter!«

Men se til de Skolemestre, de krør sig selv-henrykte,
de repeterer Pensa, til de er paa Gravens Rand,
— ikke en Brøkdal af dem har set et fremmed Land,
blot »dunkle Steder« hos Homér — med Leksikon som Lygte!

Men *de* gjorde god Eksamen; det var fra Arilds Tider
alle Hjemmefødningers eneste Prærogativ.
Nu er det dog paa Tide at kræve Luft og Liv:
der er i den danske Ungdom *Tusinder*, som lider.

[S. 86]

For Verden ligger jo aaben. Grænseskellene falder;
den, der vil belære andre, maa ud i Tidens Strøm.
Vi sulter ihjel derhjemme af bare daadløs Drøm,
vi evigt klassiske Mumier af ærværdig Alder.

Dèr sidder vi pænt i Skolen og lærer Spartas Love,
men kender ikke Formerne for vor egen Stat.
Er ikke denne Borgernes Udklækning desperat!
Hvor længe skal i klassisk Marmor vi livløst sove?

Gaa ud i den vide Verden, du Fremskridtets unge Danske,
som trænger til ny Impulser, til friere Overblik,
det gjorde vor egen Brandes, og Gudskelov at han gik,
rigt rustet kom han tilbage — og kastede sin Handske ...

Paa Ære! Jeg vil tage mit Standpunkts Konsekvenser,
en Kætter mod Klassicismen. Jeg fik jo Livets Vink
fra Goethe, Dostojewskij, Ibsen og Maeterlinch,
Spinoza, Voltaire og Darwin, Nietzsche, Renan og Spencer.

Jeg er et Tidens Barn. Jeg holder ikke Guder
bare til tom Parade i Bogskab og paa Mund,
— fremfor alt saa fordrer jeg en sand og sund
Spejling af *Nutidslivet* ind gennem Sjælens Ruder.

Det er ikke *Kunst* jeg savner hos danske Literater,
vi, I. P. Jacobsens Landsmænd, vi *kan* vort gode Sprog,
men vi sidder gemt derhjemme hver i sin stille Krog,
mens alt blir Elektricitet, Maskiner og Soldater.

Leve Elektriciteten! Den er Verdensaltets Nerve,
men Digterne vælger Maanen til Genstand for Poesi.
Hvorfor ikke tage de Kræfter, vi netop lever i,
og smælte dem om i Kunst. Her er Nystof at erhverve.

[S. 87]

Vi risikerer tilsidst, at ingen gider forlægge
og ingen ænse den Kunst, der skurer de gamle Spor.
Kunst ejer det evige Liv, naar den fornyer sin Jord,
— saa lad os villige Sanser mod nye Verdner række!

Se: Jacobsen var Darwinist. Han samlede Blomster i Kæret,

alle hans Sanser blev skærpet — var *det* mon Kunsten til Tab?
Fællerne hjemme savner hans Sans for Naturvidenskab,
derfor er vort Verdensbegreb saa underlig uafgæret.

Jeg føler det, naar jeg rejser: Rembrandt kan jeg begribe,
Rafaël og Michel-Angelo nyder jeg forberedt,
men overfor selve *Jorden*, saa meget som jeg har set,
bringer min ringe Viden mig altfor tidt i Knibe.

Tidt er vor Naturbegejstring blot literære Fraser;
vi hører Lærkerne synge og siger banale Ord ...
— Før Darwin præked sin Lære, han gransked den hele Jord,
kendte og elsked dens Liv i alle de rige Faser.

Hvad nytter mig Kunsthistoriens aandsberigende Noter,
naar Jorden, jeg betræder, er lukt og gaadefuld.
Vort Kundskabs-Lys skal ogsaa bestraale Fjæld og Muld,
ellers gaar vi i Verden blinde som Idioter.

Jordens Saga er ikke bare Menneskevirke,
Naturens dunkle Kræfter har haft et raadende Kald,
og denne Guddom *er* det, der *vil* en Gang vort Fald,
og derfor skal vi dyrke ham i hans egen Kirke.

Saa lad os skabe Mennesker med moderne Figurer,
lad selve Livet tale og gamle Moder Jord.
Den Kunst at kende Jorden og Livet den er stor,
den er det, der skal spejles i al Verdens Literaturer.

[S. 88]

Den er det jo, som taler af hver moderne Tænker,
som skal omforme Mennesket, dets Stat og Religion,
— men først maa Grunden renses ud: en Modens Revolution
til Befrielse for de forlorne Klassicismens Lænker.

— Ja, huha, hvor vi sled med det Græske og Latinen,
de kostelige, indtryksrige Ungdomsaar gik tabt.
— Nu vil vi ud og se, hvordan Moder Jord er skabt,
ud for at lufte Hjernen og faa strøget Lærdoms-Minen!

[S. 89]

NORDPOLEN

Fjernt henne, vej-fjernt,
borte i det dunkle,
hvor man i Zenith
ser Nordstjernen funkle,
dør i det mystiske,
evigt dragende
ubekendte,
hvor Livet er ude,
Striden endt,
— om den nogen Tid var der —
Nordpolen ligger,
et udregnet Punkt,
jomfrueligt, ungt,
vildt, dødt,
— alting tier;
hvor der aldrig stod
hverken Skib eller Fod
paa de dristigste Farter
og fra ingen Tegninger
eller Fotografier
verdensbekendt.

Baade Fantasten
og den stringente
higer derefter:
den, der har Tillid,
urokkelig, sikker
til egne Kræfter,
og *den*, der vil Liv
af de døde Beregninger ...

[S. 90]

— Aa, der er stivnet
Hundreder Hjærter
paa Vej mod Polen,
af navnløse Smærter
tilsidst løst ud.
Fra Midnatssolen,
fra Vinternatten,
den gravkammer-sorter,
intet Bud ...
Vi kender jo knapt
dem, der blev borte
før om Dage,
knapt nok de faa,
der med Held
kom tilbage.

Alligevel
er det jo saa,
— og hvor er det godt! —
At aldrig vil Stormløbet stanse
for Maalet at naa
og Berømmelsens Kranse.
— Og at Maalet blir naaet,
derom er ej tvistet,
men ingen véd
hvornaar;
— maaske gaar der *Aar*,
før Mandsviljen faar
Polen afvristet
dens Hemmelighed ...

[S. 91]

— Blandt alle de kække,
der trængte mod Nord,
den malmfaste Række,
nogle dumme, somme frække,
straaler et eneste
Navn over Verden;
naar andre glemmes,
da huskes Færden,

hvor Fridtjof Nansen
drog sine Spor,
han var stor,
kunde slet ikke skræmmes.
Han hentede Kransen,
den stolteste, prægtigste:
Sejr for den mægtigste
Menneskekraft
nogen Mand har haft! ...

Og den, der har prøvet
blot Hundredeparten
af hvad *han* har øvet
og lidt paa Farten,
han bøjer sig
hilsende,
undrende,
stum,
— bøjer sig ...

Men mangel en dum
Ignorant derhjemme,
som selv-ophøjer sig,
hæved sin Stemme.
Og mangel vigtig
Katheder-Profet
mente sig pligtig
i Begejstringens Stund
til at slaa Hyldesten
koldt Vand i Blodet.
Fra sin kritiske Mund
tog Vismanden Bladet
og voved at pille
ved Forskerens Resultater.

[S. 92]

Fy! Ti stille!
Fingrene af Fadet,
I Kakkelovnsstympere,
hvor tør I kny?
I sidder i By,
lunt er jert Ly,
dèr leger I Polfart med Tinsoldater.
Men Nansen:
se, han satte *Livet* ind;
det var nu saa efter *den* Mands Sind!

— Jeg véd jo nok,
der var Jubel ved Møderne,
hvor Nansen talte
selvsikkert til Støderne
fra Professorerne
ned til Pogene,
— højlydt turde I intet sige!
Men jeg véd tillige,
at I skumled i Krogene.
I tvivler altid paa det mærkværdige
ude fra Mandskraftens Vidunderrige
— men har Eders Kakkelovns-Domme færdige ...

[S. 93]

Længst er forbi
den stolte Fest,
hvor Nansen var Gæst,
— aldrig har jeg kendt Mage dertil,
I kan besmøre det,
hvordan I vil.
— Men *nu* skal I høre det:
Hvad er I?
I er Gløderne,
Nansen er selve den levende Ild,
han kunde gøre det!
Det er fordi,
han er Geni.

FORAAR VED SNEHYTTEN

Det er Søndag i Dag, sidst i April.
Jeg kryber fra Snehytten ud under Solen,
— hvor gør det dog godt at møde dens Smil,
en Foraarsbebuder her oppe ved Polen,
Natmørket flyr for dens røde Skær,
der bræmmer i Øst de blaanende Brær.

Sneen fordamper, Føret er træls,
Hundene gisper i ti Graders Kulde,
Vildrénen fælder sin hvide Pels,
og ned ad Fjældet Lavinerne rulle.
En Mand, der i Dag har til Sælhund kørt,
siger, at han har Snespurven hørt.

Snespurven! Ja, *saa* er Foraaret meldt:
Kvinderne sidder med Smaabørn paa Nakken
og syr midt i Sneen Familjens Telt,
mens Mændene rigger *saa* smaat paa Kajakken,
selv gaar jeg, en Vildmand i Dyrehud,
og mindes, at nu springer Skoven ud.

Skoven derhjemme, af Bøge og Linde,
nu sprænger det lyse Løv sit Dække,
Knopskæl hvirvler for lune Vinde,
det dufter syrligt fra Tjørnehække ...
Jeg véd en Kvinde, ene, forknyt,
hvis dyreste Minde spirer som nyt!

[S. 95]

Det var i den bristende Vaar en Gang,
at to, som elsked, fik sagt, hvad de vilde,
men Livet gjorde dem Vejen trang
og Ordene faa, — tilsidst tav de stille,
og tavs er endnu deres hede Bøn
om en Spire af Haab, hver Gang Skoven blir grøn.

Hvor sælsomt, at to — som fulgtes helst
til Dagens Kampe og Nattens Leje,
maa altid færdes ad skilte Veje,
om deres Kærlighed skal blive frelst,
maa have imellem sig Braadd og Skær
for ret at være hinanden nær ...

Det er Søndag i Dag, sidst i April.
Vær hilset, hjemlige Foraarsminder,
trofaste Trøstere i mit Eksil,
naar Timerne dræbende langsomt rinder,
nu lysner, hvad mørkt jeg levede før,
jeg sidder i Sol ved min Snehytte-Dør.

Jeg sidder i Sol — men dækket bag Sne
ligger vor tro Kammerat derinde
og drages med Døden ... Nej, det maa ej ske!
Snespurven er kommen. Solen vil skinne
hans svækkede Legeme sundt og ungt ...
Jeg sidder i Sol, — men mit Hjærte er tungt ...

[S. 96]

VEJRFAST

Kuling af Syd og Taage
og Is, som bryder i Sundet.
Nu ligger jeg uvejrsbundet,
stormslagen som en Maage.

I Morgen skulde jeg været,
hvor Kammeraterne venter mig.
— Al min Mad er fortæret,
ingen kommer og henter mig.

Hundene huler af Sult,
nu æder de deres Skagler.
Himlen er ubarmhjærtig,
det regner, sner og hagler.

Utæt og trangt er Teltet,
Sneen hvirvler herind,
snart er Fnuggene smæltet
gennem mit Briksekind.

Ned over vilde Fjælde
hviner en ondsindet Blæst,
bragende Stenskred løsnes
og vækker den ensomme Gæst.

Alle Barduner er sprungne,
Teltvæggen sønderflængt,
dybt i min Sovepose
ligger jeg indestængt.

[S. 97]

Dejlige lune Rede,
mens Stormen holder sig stiv,
her kan jeg gennemtænke
hele *Aar* af mit Liv.

Tage dem for mig Dag for Dag
alle de rundne *Aar*,
alle mine svare Synders
aldrig lægede *Saar*.

Ene, ene! Lange er *Døgnene*,
ikke en *Menneskestemme*,
blot Is, som sukker i *Fjæren*;
— nu er alle mine *Tanker* hjemme.

[S. 98]

TILBAGEBLIK

Jeg tog mit Liv og saa' det
Kapitel for Kapitel,
jeg kunde knapt forstaa det,
troede det var Digt.
Mit Navn, min Daad, min Titel:
alt var modbydeligt.

Meget, jeg havde handlet
og altid troet forsvarligt,
blev nu som rent forvandlet,
tillagt hvert slet Motiv ...
Det er sjæle-sundhedsfarligt
at gennemgaa sit Liv.

Hvad er det vel for Love,
der raadet har min Bane? ...
Tidt kan jeg ikke sove,
grubler mig forknyt.
Mon jeg som en Vejrhanne
har hver en Vind adlydt? ...

I disse øde Nætter,
naar ikke jeg kan blunde,
og Fremtidsplaner trætter,
og vejt er mit Mod,
da flyder hver en Vunde
med gamle Sorgers Blod.

[S. 99]

Da tænder Selvanklagen
hævn-gerrig Heksebaalet,
blodigt stryges til Kagen
mit falske Selvforsvar;
tilsidst Skarpretter-Staalet
hver Humbug blottet har.

— — Men disse øde Nætter,
Tak, at I blev mig givet:
Selverkendelsen letter,
nu har jeg set mig i Spejl
og gaar vel ud til Livet
klogere paa mine Fejl!

[S. 100]

SKIBET

Jeg venter et Skib fra Syd. Mit Hjærte er angst,
ofte om Natten begynder mine Pulse at hamre,
da hører jeg ude fra Pladsen Hundene jamre,
og Folk raabe op: en Slæde er kommen med Fangst!

Fangst! Det er Kød, hvoraf ogsaa jeg faar en Part,
Isbjørn og Hvalros og Sæl er min daglige Føde.
Er Maven tom, behøver jeg aldrig at nøde,
Ganen er ikke længer kræsen og sart.

Sulten som Hundene, nu jeg har fastet et Døgn,
vaagner min Madtrang, lydt mine Indvolde klager,
Legemet beder om Brød og søde Sager,
men faar bare Kød, Kød baade Hellig og Søgn.

Men Skibet fra Syd, som daglig er Længslernes Maal,
som kan bringe Breve, hvori min Skæbne gemmes,
det svinder straks af min hungrige Hjerne og glemmes,
nu, jeg har blodrigt Kød at sætte paa Baal.

Saa mættes jeg da. Tung ligger jeg paa min Briks,
det drypper fra Snehyttens Tag; det er Midnatssolen,
der vækker en smeltende Vaar til Liv selv ved Polen.
Jeg er lykkelig mæt — savner knapt Kaffe og Kiks.

Jeg drømmer, jeg ser vort Skib, med Bud og Besked,
med Nyt om Menneskers Liv derude, derhjemme
og Brev fra — ak, nu hvisker en plagsom Stemme:
»Maaske er der hændt noget *sørgeligt*, som slaar dig ned!«

[S. 101]

Da vaagner jeg skræmt og ønsker, det Skib ikke kom,
maaske er det Far, som er død — eller sæt, det var *hende!*
— Aa, skynd dig dog, Skib, og lad mig *Vished* kende.
Jeg skal lukke min skælvende Mund under Skæbnens Dom ...

[S. 102]

I KAJAK

Se Solen, hvor den suger
hvert Fnug af Havets Taageslør,
og hør, hvor Isen lystigt tør,
nu skal vi ud til Skær og Øer,
hvor Edderfuglen ruger.

Smalhals behersker Teltet:
lidt Pemmikan, jeg gemte viist,
er — ak! — I Hundene forlist,
vort sidste Sælkød har vi spist,
og Grynene er væltet.

Naa — altsaa ud paa Havet,
dér kender jeg bag Taagens Skjul
et rigt Revier med dejligt Sul
af Tøjst og Alk og Edderfugl
og Æg, i Dun begravet!

Jeg faar en flot Eskorte
af pragtfuldt skidne Eskimoer,
der stolt de smaa Kajakker rør
og brummer sæere Aandekor
med Genlyd fjernest borte.

Der staar lidt nordlig Brise,
den giver Slid og Søgang nok.
— Længst nynner i den muntre Flok
Odák, en vældig Angakok,
sin monotone Vise.

[S. 103]

Jeg sér ham avancere
og sér en knortet Hvalroskrop,
der dukker tungt af Havet op
— og fler og fler — en talrig Trop,
nu skal vi harpunere.

Odák vil Kampen lede,
Panig'pak farer ogsaa frem,
Sivdluk og jeg er nær bag dem;
indstukket ved en Kobberem
holder jeg Riflen rede.

Dødsramt neddykker Dyret,
— og hvis nu Fangelinen brast,
sank denne Kødkolos i Hast;
men før den gør sit Friheds-Kast,
lykkes det at faa fyret.

Dér flyder nu i Søen
seks Hundrede Pund kraftig Mad;
med mine Fæller ler jeg glad,
og med Kajakkerne paa Rad
bugserer vi til Øen.

Aa! Hvilket Ædegilde!
Vi slubrer Blod og gnaver Ben
og breder Skind af Bjørn og Rén
til Soveplads paa mosklædt Sten,
— og Vejret blir saa stille.

Se, Midnatssolen daler,
rødt flammer Bræerne i Nord,
og langt ud i den blanke Fjord
genspejles Solen gylden stor
og Isens blaa Portaler.

[S. 104]

Vi sover sødt og trøstigt,
og næste Dag gaar vi paa Jagt
og skyder Fugle, faar dem smagt
og samler Æg, en mægtig Dragt,
og har det frit og lystigt.

Hjem over Havet glider
lydløst og lynsnart vor Kajak,
som om uset en Hval den trak,
fjernt gløder Sol paa Nunatak,
mens Sommerdøgnet skrider.

O, hvilke skønne Tider!
En lønlig Fred paa Hav og Jord,
her er mit Rige, højt mod Nord,
og her, blandt frie Eskimoer,
jubler jeg stolt — og lider.

ESKIMOER

Straks da jeg hørte berette
om Eskimoernes Sæder,
væmmedes jeg ved de slette,
kyniske Hedningeglæder,

fordømte Flerkoneriet,
de yndede Konebytninger
og Madlavnings-Svineriet
i temmelig hvasse Ytringer,

fandt, at Aandemanerne
drev et hæsligt Bedrag,
og at Blodhævns-Vanerne
var en forkastelig Sag.

Men — som jeg leved iblandt dem
og fik de fleste kær,
hændtes det, at jeg fandt dem
et smukkere Rygte værd,

hændte det, at jeg satte
deres uslebne Natur
over vor egen glatte
ofte forlorne Kultur.

— Ikke at *vi* skal anvende
disse hedenske Skikke,
bare frimodigt erkende,
at *bedre* er vore ikke,

[S. 106]

og at vi saa skal sætte
os selv i Hedningernes Sted
for at fælde det rette
Skøn over Maal og Med,

og at vi burde kigge
bag egne Fordømmes Mur,
før vi fordømmer Skikke
af fremmedartet Natur.

Vi korsner os over det syndige
Liv i obskure Gader,
men er næppe selv saa yndige
Helgener, som vi lader.

Over de *andres* Laster
bander vi, saa vi faar Mulkt,
eller bekæmper dem aabenlyst
— og synder dog *selv* gedulgt.

Men her iblandt de »Vilde«
paa Jordens nordligste Kyster
er intet standsmæssigt Skille,
her følger enhver sine Lyster.

Kan en dygtig Fanger forsørge
mér end en enkelt Kone,
er der ingen »Moral« at spørge
og ingen Brøde at sone.

Hos *os* kan kun én man binde
gennem Præst eller Øvrighed,
— saa holder man Elskerinde,
hvad Gud og Hvermand véd.

[S. 107]

Hjemme spiser man Vildt,
som raadner — en Modens Gaade —,
da er vel Forargelsen spildt
over Hedningens Levemaade.

Man ækles over de Lus,

der Liv paa hans Legem frister.
— Hos os i hvert andet Hus
snylter der Syfilister.

Hjemme bærer vi Hatteflor,
naar en af de nærmeste dør,
klæder os sort det næste Aar
— og lever dog Livet som før.

Hvert Land taler *sit* Sørgesprog,
har *sit* Begravelsesvæsen.
Heroppe sværter man Øjenlaag
og putter sig Renshaar i Næsen.

Hjemme dyrker vi Fanden
som straffende Gud for det onde,
heroppe bor Bussemanden
i Havet, hvor ingen kan bunde.

Her tages det Barn af Live,
hvis Slægt er til Graven fulgt,
som ingen kan Næring give,
som snart maatte dø af Sult.

Men Jomfruen hjemme, der føder
sit Barn i Jordemorens Gade,
maa dyrt en Pengesum bøde
for at dække over sin »Skade«.

[S. 108]

Maaske vil Barnet krepere
af gennemført ussel Pleje,
— saa er der jo intet mere,
som røber Elskovens Veje.

Og vi, som endnu fører Krige
af den smudsigste Egennytte,
bør ikke hysterisk skrige
om Hævmord i Hedningehytte.

Det ene Folk er som det andet,
det er *Mennesker* alle Vegne.
Der er Kristne i Hedningelandet
og Hedninger blandt Guds egne.

Og hvad maa *vi* ikke taale
af alle Lægprædikanterne,
som er værre til at gøgle og skraale
end Tarmskinds-Tromme-Musikanterne.

Ak — lad os da blot missionere
blandt Grønlands sidste »fortabte«,
Skikkene kan man polere,
Sjælene blir som de er skabte.

Og lad os bygge Butikker
til Støtte for Salmesangen,
saa faar den »Vilde« en sikker
Genvej til Undergangen.

Saa kan den kongelige Handel
og Missionens Aarsberetninger
servere den bitre Mandel
i slørede Frase-Sætninger.

[S. 109]

Den nydøbte sælger sin Bjørnefælg
og Spækket til Lampetran
— og sidder i Mørke og fryser selv
og sulter sit Hundespannd.

Sidder og rømser Bønner
i Handelens Bomulds-Klæder
— disse Naturens Sønner,
der fødtes til frie Glæder!

Ingen maa Koner bytte
eller dræbe hverken Gamle eller Unge,
— de lover det, men maa dog lytte

til Naturens ærlige Tunge.

Snart er de kristnede Vilde
at se til som Munke i Kloster,
nu synder de skjult og stille,
bedriver Hor og fordriver Foster.

Det gør deres Frænder mod Syd,
som kristnedes af Hans Egede.
Alverden skilter med Dyd,
men hvor er dens Fraser afblegede!

Den Vilde var sand i sin Last,
og Lasten var alles i Fællig,
— hos *os* blir hver Synder sat fast
af dem, der hykler sig hellig.

Men hellere Hedning og fuld af Synd
og ærlig i alt sit Væsen
end brovte med Kristendom, som er tynd,
og saa tage Godtfolk ved Næsen.

[S. 110]

Nu, da jeg lever blandt disse
foragtede Faar og fortabte,
erkender min Sjæl tilvisse:
vi er *alle* som *Mennesker* skabte.

Det ene Folk er som det andet,
det er *Mennesker* alle Vegne.
Der er Kristne i Hedningelandet
og Hedninger blandt Guds egne.

Ikke at *vi* skal anvende
disse hedenske Skikke,
bare frimodigt erkende,
at *bedre* er vore ikke!

[S. 111]

LANDSMÆND

Der er ingen, jeg ude i fremmede Byer
saa ængsteligt som mine *Landsmænd* skyer.

Det er ækelt af hjemlige Skvalp at beskylles
derude, hvor blot af det ny man vil fyldes.

Men ellers — jeg véd det — i Udlandets Havn,
dér falder hver dansk i sin Landsmands Favn.

Dèr er *de* saa henrykte for hinanden,
som hjemme er Fjender som bare Fanden.

Tilsammen rakker de Danmark ned
og røber deres Venners Hemmelighed.

De følges i Cirkus og Opera;
det er tydeligt, hvilket Land de er fra.

De er Ravnekrogsfolk fra en Lilleputstat,
altid til Kaffesladder parat ...

— Men da jeg kom til Eskimoernes Land,
da maatte *jeg* søge den danske Mand.

Han hersker i Grønland som nogen Czar,
behersker mig, til jeg er hjemrejse-klar.

[S. 112]

Sandt skal være sandt: det maa jeg jo sige,
vi talte ofte sammen som Lige.

Jeg haanede Grønlands usle Regering,
han peged paa Eskimoernes Formering:

at *nu* var de vokset til elleve Tusende;
— for et lykkeligt Styre er Beviset jo knusende!

Især naar man véd, at adskillige Hundrede
er uægte Frugt af den højligt beundrede

danske Regerings Embedsmænd,
der opfylder Jorden, hvor de kommer hen ...

— De elsker mig ikke i denne Region,
de tror, jeg er kommen herop som Spion.

De véd, at jeg mener, vi handler ilde
mod dem, over hvem vi Herrer spille.

Jeg finder vort Styre dumt og slet,
— og der er vel dem, som giver mig Ret.

De frygter, at jeg skal Sandheden skrive
og Grønlands Enevoldsmagt aflive.

En nybagt Præst, der mest var Kujon,
spotlo bestandig vor Ekspedition.

Jeg kendte ham hjemme. Han fik den Fornemmelse:
Grønland gir Penge og sikker Forfremmelse.

Nu sad han i Landet som »Missionær«
og mente sig Martyr-Glorien værd.

[S. 113]

Langt fra den hjemlige Faarestald
»*led*« han — for at vente paa federe Kald.

Han præked: »Jer Rejse lader sig ej gøre.«
Selv turde han ikke sin Slæde køre.

Han spaaede: »I opgir jer Tur som for streng.«
Selv laa han lunt i sin Præsteseng ...

Nogle Præstefruer troede min Virken

bare galdt at omstyrte Kirken.

Nervøse, forpjattede, hyklerisk søde
kom et Par af dem Fjenden i Møde.

Den ene, en værdig Guds Ords Repræsentant,
er Grønlands berømteste Løgn-Fabrikant.

Dulgt sværted hun mig som en ryggesløs Ka'l
— saadan er grønlandsk Missions-Moral.

Men havde hun vidst, hvor min Pen er svag,
havde hun vel næppe skjult sit Nag.

Da kunde hun sparet Bagvaskelsens Pil
her i Danskhedens ækleste Sladder-Eksil ...

Der er i Verden, hvorhen jeg drog,
ingensteds Mage til Sladrekrog.

Endnu har jeg aldrig paa min Færden
truffet saa snæver en Tankeverden.

Ingen kan holde sig for sig selv,
enhver maa ud i Skænderiets Elv.

[S. 114]

Hver Plads har højst tre-fire Familjer,
— men alle saa er de selvstændige Viljer.

Bestyrerens bøjer sig ikke for Præstens,
Doktorens Mening skal ogsaa være Restens.

Nu fatter jeg, at en Dansk kunde mene,
at han havde det bedst, hvor han boede *alene*.

— Nej, aldrig traf jeg saa giftig en Rede,
i fyrre Graders Kulde en Helvedes Hede.

Men — jeg maa sige — heller intet Sted
af mere opofrende Værter jeg véd.

Straks, deres Gæst over Tærskelen er traadt,
er det bedste, de ejer, ikke for godt.

Som Budbringer kom han fra Verdenshavet
til dem, der er Aar efter Aar som begravet.

Til dem, der lever i Afstandsbedømmelsen
og tror paa Personlighed bag Berømmelsen

og længes naivt efter Bud om de Røster,
som hjemme Humbugens Laurbær høster,

som læser Romanerne uden Nøgler
og ikke véd, hvor Talenterne gøgler,

som vilde den bitreste Skuffelse lide,
om de fik Hemmeligheden at vide.

De sidder og lytter med graadige Øjne
til det brogede Liv, dets Skønhed og Løgne,

[S. 115]

véd ikke selv, hvor lykkelig skjult
langt borte de er fra forlorent og hult,

fra Skurkenes Fald og Dydens Forfremmelse
— *alt* det, der volder *os* Brækforømmelse,

fra alt, der saa afstands-lokkende stod,
— *det*, som vi andre tilfredse forlod,

sidder og finder sig selv forurettede,
— de graadige Øjne blir aldrig mættede,

saa er det, de fristes til at nyde,
hvad Naboen koger i sin Gryde,

og saa er de midt i det grønlandske Kævl
og splittes til bare Las og Trevl ...

— Men *Gryderne*, det maa jeg sige for sandt,
var det bedste omtrent, jeg i Grønland fandt.

Nu sidder jeg her og mindes med Tak
de gæstmilde Hjem, hvor jeg aad og drak,

baade de hyklerske og de ærlige,
baade de kølige og de kærlige,

længes mod nogle faa især,
som virkelig traadte mit Hjærte nær,

som jeg altid vil mindes, taknemmelig stemt,
naar længst deres gode Mad er glemt.

Ét, hvor man tog mig som den, jeg er,
og viste sig selv i dagligdags Klær,

[S. 116]

ét, hvor man ingen Bordtaler holdt,
ét, hvis Vært var korrekt og stolt,

ét, hvor Tanker blev drøftet tidt,
ét, hvor Latteren blussede frit,

ét, hvor man græd, da vi Afsked tog,
da vi ud mod den uvisse Skæbne drog ...

— Her, hvor jeg lever paa Sultekost
og savner Livretter og liflig Most

og immer det sejge Hvalroskød nyder,
her længes jeg ned til de danske Gryder.

Her mindes jeg altid bevæget og glad
Eders Velkomstvin, Eders dejlige Mad.

Fortørnes ikke — men her er desværre
Ganen saa tidt Fantasiernes Herre.

Jeg takker jer alt det bedste, jeg kan,
I Slettelandsbørn i et bjærgfuldt Land.

I er som Blomster, oprykket med Rod,
udplantet i Muld Eders Væsen imod.

Men Aarene rinder med ondt og godt,
alt smaat bliver stort, det store smaat.

I føler det selv: I forkrøbles let,
Modstanden svigter, Aanden blir træt.

Det er kun de Faa, der i dette Øde
altid har Aand og Hjærte i Grøde.

[S. 117]

Dem er det især, jeg mindes med Tak,
af hvis Aand jeg aad, af hvis Hjærte jeg drak.

Vredes I over en ærlig Paamindelse?
Nej! Vi har knyttet Venskabs-Forbindelse!

Jeg véd, I vil ikke nøjes med Venner,
hvis *sande* Mening I ikke kender.

De »andre« mindes jeg blot med Medlidenhed,
smiler ad deres Sladder-Alvidenhed.

De kom jo saa ynkeligt tilkort:
de forblev i Sladder, mens jeg rejste bort.

— Iøvrigt: jeg tog det altid som Straf,
naar jeg ude i Verden Landsmænd traf!

[S. 118]

TEATER

Man har spurgt mig, om jeg savner
Scenens Kunst, som hjemme bydes,
og som jeg til Gavns har søgt.
Nej! Jeg savner Aand og Kløgt,
og jeg ækles ved de Avner,
der som Kunstens Kerne nydes.

Jeg har kendt en Hob Aktører
og mangfoldige Aktricer
i den *sande* Hjemmedragt,
og jeg mindes med Foragt,
hvad blandt dem man ser og hører
— Scenekunsten *bag* Kulisser.

Sur Misundelse var Præget,
raa Kynisme Modersmaalet,
falsk Elskværdighed en Norm,
selv om tidt nok de har skraalet,
svine-gryntet, faare-bræget
højt om Kunstens Maal og Form.

Og hvem af dem gør vel Fyldest:
— kundskabsløse, aandsforladte,
blottet for Kultur og Smag!
Men de fraadser i vor Hyldest,
er Nationens dyre Skatte,
deres »Kunst« en Samfundssag.

[S. 119]

Nej — Gud fri mig for den Vaande
atter at besé vor Scene
med dens Pøbel og dens »Kunst«.
Heller Sne og Is og ene
end fra hver Avis indaande
Scenegulvets mugne Dunst.

— Da fra Galleriets Bænke
ung og arm paa Sparepenge
jeg de første Indtryk fik,
kunde jeg gaa ene, længe
gadelangs og gennemtænke
alt med varmt begejstret Blik.

Men min Drøm blev sønderflænget,
da jeg naade i Parkettet
og fik Teksten fra Sufflør:
alt var grelt af Sminke plettet,
alle Miner grimt forvrænget
— og jeg kendte hver Aktør!

Kendte mangan vigtig Blære,
mange sløve Solderister,
deres blinde Selvrespekt,
deres tomme Tankekister
og forlorne Pral og Ære,
kendte — ak! — Den hele Slægt ...

Men blandt denne simple Vrimmel
stiger højt en ensom Søjle
med et klassisk Kapitæl,
stræbende mod Kunstens Himmel.
— Mens de andre kun vil gøgle,
skaber han ud af sin Sjæl.

[S. 120]

Disse faa og stolte Hjærter
og den danske Scenes Hæder
kan jeg ofte længes til:
de har kendt de dyre Glæder,
gennemlevet dybe Smærter,
de er, trods Teatrets Klæder,
Mennesker i deres Spil.

Og jeg véd, at ses vi atter,
staar I som hver Gang, jeg rejser,
ubønhørligt kun jer *selv*,
I har trodset Pøblens Latter,
I er Søjler, og I knejser
rankt mod Kunstens Himmelhvælv.

MUSIK

Tænk, naar jeg igen skal høre Musik,
Musik, som rører min Sjæl til Suk!
Jeg tror, jeg maa græde det Øjeblik,
jeg atter hører Musik, som er smuk.

Musik, o Musik! Beethoven og Bach!
Jeg vil sidde og gemme mit Ansigt bort,
jeg vil glemme mit Liv, og at Livet er kort,
blot leve med Mestrene, aande min Tak.

Heroppe synger kun Søfugl og Hval,
selv voved jeg bare en enkelt Gang
at nynne en lille Schubertsk Sang,
— Folk lo og tænkte, at jeg var gal.

Deres Hedningehjærner har ikke Rum
for Lykke og Lidelse sat i Musik,
blot Troldmandens monotone Brum
til Tarmskindstrommens sære Rytmik.

Maaske man kunde faaet dem lært
— hvad Tusinder Danske jo lever i —
en flunkende tom Revy-Melodi,
men det var nok ikke Umagen værd.

Thi lykkeligvis er de ikke bragt
saa vidt som de kristnede Eskimoer,
hvis Salmesang blot er drævende Kor
— al anden Musik gaar i Hopsatakt.

[S. 122]

Dèr dansed jeg vildt til Harmonika-Kluk,
og al min Hjerne blev Lirekasse-ør,
min Mund var Latter — mit Hjærte Suk
efter Toner, som altid fyldte mig før.

Der er ikke i Verden en Kunst som Musik,
hver skælvende Sjæl er i Tonernes Magt,
hvad aldrig jeg saa' med mit Menneskeblæk,
de lønligste Ting har Musikken mig sagt.

Min Sjæl er Musik, snart fortvivlende trist,
snart kaad som en Scherzo i lyseste Dur,
og jeg véd, at Musikken vil vare tilsidst,
naar længst jeg er sløv for Maleri og Skulptur.

Naar jeg ikke længer kan røre en Pen
og har, hvad de andre fik skrevet, forglemt,
da er vel endnu Musikken igen,
jeg kan dø i hentonende Klokkeklemte.

— Aa, tænk, naar jeg atter skal høre Musik,
en kendt Symfoni, tungsindig og stærk,
o, hvilket højtideligt Øjeblik,
naar jeg bøjer min Sjæl under Mesterens Værk,

naar jeg sidder gemt bort i den skjulteste Krog
og glemmer mit eget forsvindende Fnug,
med Sanser, der kender kun Tonernes Sprog,
og Øjne, der tindrer som Blomster i Dugg.

[S. 123]

KVINDER

Kvinder, Kvinder!

Jeg savner Kvinder:
dem derhjemme, jeg glad forlod,
ikke en eneste en var mig god,
jeg var saa inderlig ked af jer alle,
træt af at sejre, syg af at falde,
o! Og bedrøvet af Minder.

Fjernt gaar Rejsen
bag Nord-Atlanten,
Fjælde løfter sig, klædt med Is,
Hjemmet er skjult i Forglemmelsens Dis.
Endelig fri! Kan uhinderlig drage
Vejen i sære Henrykkelsens Dage
— lykkelige jeg, som fandt den!

Og jeg nyder
med skærpede Sanser,
stormer frem med ubændig Kraft,
alt mit Blod er som sydende Saft,
daglig sejrer ærgerrige Kræfter,
grundigt hviler de sig derefter,
naar ved Maalet jeg stanser.

O, men nu savner jeg
Kvinder, Kvinder,
dem derhjemme, de dunkle Blik,
deres berusende Skumringsdrik!
Jeg havde troet jer ude af Tanke ...
Stille, Hjærte! Du maa ikke banke
Blodet til mine Kinder.

[S. 124]

Hør, jeg raaber det:
Kvinde, Kvinde!
Bort med Forsagelsen, Elskov først,
kom nu og sluk mine Læbers Tørst,
se, jeg bønfalder dig, vær mig til Vilje,
ræk mig din duggede Kalk, o Lilje,
og lad mig dø derinde.

Danske Kvinder!
I skal dog vide det:
Kvinderne her i det høje Nord
er Hundyr, Byttekvæg, tvungne til Hor,
Manddyrets Trælle, afhændelig Vare
— elske *dem*! Nej, det har ingen Fare;
man væmmes kun, at de maa lide det.

Nej, *Kulturens*
stolte Kvinde,
hende jeg haanede tidt af Trods,
hun er den eneste Kvinde for os.
Hendes Sjæl er en *Kaktus*, der udfolder sig
bare en eneste Gang. Den beholder jeg
gemt som mit helligste Minde.

Ja, jeg savner dig,
Hjemmets Kvinde!
Al din friske, fortryllende Skæmt,
din beslutsomme Mund, der ler saa nemt,
savner især dine kærligt dømmende
dunkle Øjne, de vemods-drømmende
— mer end en Himmel at vinde!

[S. 125]

Dit stille Vemod,
din *Sjæl*, Veninde:
dybt, hvor din reneste Strengbund toner
i sælsomt grublende Regioner,
den er det, jeg savner — elsker og savner, —
naar i de svimlende Drømme jeg favner

mit Hjertes eneste Kvinde!

[S. 126]

NATUR OG CIVILISATION

Overmæt af Kunst og Kultur,
led og ked af Venner og Fjender
søgte jeg bort til en vild Natur,
hvor intet dagligdags hænder.

Her fik jeg prøvet min Muskelkraft,
véd, *hvad* jeg magter, og *hvor* det svigter,
fik gennemlevet hver Sorg, jeg har haft,
og alle forsømte Pligter.

Frosset og sultet og legemlig slidt,
savnet, hvad før var mig uundværligt,
svævet i pirrende Farer tidt,
— aa, dette Liv er herligt!

Levet i Solskin Maaneder rundt
vaagen og virksom Døgnet til Ende,
besteget Fjældene, sovet sundt
og bare tænkt smukt om min Fjende.

Kysterne ejer rige Spor
om fjerne, formummede Tider,
da frem af Kaos vor elskede Jord
ung og almægtig stiger.

Mangt et besynderligt Visdomsord
talte den vilde, hedenske Stamme,
Hunde og Herre fik gratis For
og Herren *Telt* med det samme.

[S. 127]

Og naar man først sig vænnet har
til Kødmat raat ud af Skankerne
eller Kødmat lunknet i grissede Kar,
pyt saa, om det dufter af »Tankerne«.

Og kan man bare faa Hvile og Mad
og nøgen hos Værtsfolket ligge,
da er man tilfreds og lader glad
Polar-Parasiterne stikke.

Mangen fordummende Overtro
hersker her oppe som hjemme
— men her var lykkeligt frit for to,
der gerne sig *selv* vilde glemme ...

— Aa, hvilken Tid, naar Hundene sprang,
og Sanserne, friheds-svimle,
og Blodet, der gennem Aarerne sang,
gløded med glødende Himle!

Da foer jeg omkring mellem smaabitte Hjem
norden for Lands Lov og Ret,
— heroppe drog mangen Polstormer frem
og drog sit sidste Aandedræt.

Her søgte jeg Vej til Menneskers Sjæl,
søgte at bruge to aabne Øjne,
jagede Réner og Bjørn og Sæl
de hellige Døgn som de søgne.

Da var jeg langt fra de hjemlige Kaar,
lod haant om Kulturens Krøller,
ynkede Oprørets tamme Faar,
belo vore aandelige Bøller.

[S. 128]

Vidste saa vel, at *selv* var jeg glemt
eller agtedes saare ringe.
Bravo, Københavner! Des mere bekvemt
kunde her jeg sprede min Vinge.

Ja — og jeg folded mine Svingfjer ud,

hørte du Luften suse!
Himlen har ikke saa høj en Gud,
jeg var jo dèr til Huse.

Alle mine inderste Tanker steg
fremad, ustanseligt fremad.
— Om det blir *Liv* eller bare Leg,
skal kendes, naar jeg vender hjemad ...

Men jeg maa sige jer det for sandt,
nu længes jeg hjem til de danske,
dem jeg dog helst har været iblandt,
og som jeg tilhører ganske.

Her oppe leved jeg længe nok
til for bestandigt at vide:
jeg er et Faar af min egen Flok,
det hjemlige Hø vil jeg bide.

Saadan ender vi Menneskers Flugt
bort fra Kulturens Centrér.
Den Tid er dog ikke forgæves brugt,
hvori vore Meninger kæntrer.

Mennesket bliver sig selv overalt,
vi er Dyr, baade vilde og tamme,
ingen er Sukker blot, ingen Salt,
vi er allesammen det samme.

[S. 129]

Blot en Nuance, uendelig lidt
adskiller Stodder fra Greve,
denne Erkendelse gør jeg tidt,
den gør det til Fest at leve.

Hedningen her er ej ideal
og heller ej sjælesort,
snart er han god, snart er han gal,
— men hans Liv er en herlig Sport.

Det var til dette friske Pust,
jeg længtes af al mit Hjærte,
— o! Mine unge Vinger har brust,
men nu har jeg Hjemvéens Smærte.

Og faar jeg en Gang lagt *Naturen* bag
og aander Civilisationen,
saa véd jeg: *Sandheden* er ej Nat eller Dag,
den ligger i Midt-Regionen.

Den Vished kan gøre moderat og svag,
men *falsk* bliver ikke Tonen!

[S. 130]

DA SKIBET KOM

Saa staar vi da en Dag og bygger Hus
højt under Fjæld, hvor Sandstens-Søjler knejse,
— vort Byggestof er bare Sten og Grus —,
opgivet er hvert Haab om Hjemad-Rejse,
hen over Havet gaar Sensomrens Sus,
og vi har ingen Baad, og udeblevet
er Skibet, hvormed Brev og Bud var skrevet,
maaske er det forlist med Mand og Mus.
— Hér har vi drøje Længslens Timer levet,
hér maa vi vente, til der lægges Is,
og sælge Livet for den dyreste Pris ...

En frisk August-Dag! Visnet ligger Græsset,
og det er fattigt nu med Fuglesang,
saa staar vi da og spejder sidste Gang
ud over Havet efter Skib bag Næsset.
Og se! Fjernt borte mellem Isfjælds-Vrimlen
tegner der sig et Skibsskrog lavt mod Himlen.
— Kikkerten frem! Tavse staar vi og stirrer;
hver gisner *sit*: er Længslens Tid nu omme,
og skal med dette Skib Befrielsen komme?
— Øjet dugges. Det er *Solen*, som forvirrer ...

Vi, som var raske, løb til Strand og Fjær,
fik snart Kajakken fat, klemte os ned
og stak til Søs med vore Boplads-Fæller:
Der blir en Raaben-op, mens de fortæller,
om hvem der først saa' Skib, fra hvilket Sted,
hvor mange Master, Skorstene og Rær,
om nu den sjældne Gæst vil stanse her,
om han er Amerikaner, Skotte — eller — —

[S. 131]

Men som vi naar derud: énmastet, lille
fremglider Skuden paa den brede Fjord,
bjerget er Sejlene, og fra dens Motor
hører vi, som en Hilsen, Stempelslaget,
og rundt om tier Verden lyttende stille.
Og op mod Masteknappen farer Flaget,
det rene norske! Og vi kommer ombord ...

Nej — der var ingen Post og intet Bud ...
Er vi da helt af Vennerne forglemte,
og mon de tror os sporløst slettede ud,
saa véd jeg dem, der er tungsindigt stemte;
— men maaske er de alle sammen døde?
— — O, hvem der kendte nu en Trøstens Gud
mod Skuffelsen ved dette glade Møde ...

Men der blev Fest ombord: blot ved at se
Nordmand og Dansk her under fjerne Zoner.
Af deres Læber lød de kendte Toner,
der indebærer al vor Fryd og Vé,
— hvor vi dog kunde snakke løs og le!
Lettet blev Hjærtet og vor Hjerne kaad,
vor syge Ven blev bragt ombord i Baad,
paany sad vi ved dækket Bord og aad;
Gaffel og Ske faldt uvant os i Hænde,
vor Madlyst vilde aldrig tage Ende ...

[S. 132]

Kun altfor hurtigt gled de gode Stunder,
snart roede vi fra Skibet i Kajakken.
Der stod en lille kæk Flok Mænd paa Bakken
og vinked os et hjærteligt Farvel.
Nu drog de vesterud, hvor Sol gik under,
paa Forskerfærd — til Skuffelse eller Held —,
og Is og Polnat vil sig om dem lukke,
og hjemme vil de bange Hjærter sukke,
— ja, hjemme! hjemme! — Naa, tag Aaren fat,
her nytter ingen Klynk: Tyndis paa Vandet —
og endnu skal der roes to Mil til Landet,

— og dèr skal vi gaa mod den store Nat.

Men tidt vil over Havet, der os skiller,
og bag de mange Hundred Mil derhjem
Tankerne graadigt søge Næring frem
af vore fælles Minders forfriskende Kilder.

SEPTEMBER I „FJÆLDHULEN“

I

Jeg er saa glad for Solen,
glad for September-Solen,
den bryder uformodet
frem af den tunge Sky,
saa gul som Æggeblommen
skinner den uindbuden,
men hjærteligt velkommen
gennem Tarmskindsruden
ind i vort ringe Ly,
bestraaler en tilsodet
mos-fuget Sandstensvæg,
gløder over mit Skæg,
varmer mig dybt i Blodet
og strejfer skælmsk Reolen
— ja, for vi har en Bogreol,
tre Pakkasse-Borde og en Stol.

Ak ja, vort Hus er lille,
beskedent Inventaret,
stenhaard vor Soveplads,
ingen bruger Madrats,
— vi ejer jo ikke meget. [S. 134]
Men her er Rum for os alle,
frit Rum for frie Tanker,
for hver personlig Mening,
og Ordene er som forynget,
thi Huset er vort eget,
ved egne Kræfter bygget,
af ingen Skatter tynget,
ej heller truet og trykket
af nogen Kreditforening
— det eneste Hus, jeg har set,
uden Prioritet!

Dog: *kunde* man prioritere,
til Mønningen prioritere
den stadigt vedligeholdte
barnligt selvejer-stolte
Glæde hos Hulebeboerne,
naar vi har Besøg af Bekendte
og Venner blandt Eskimoerne
og fester for dem i vor »Sal«,
saa blev der Tilbud om Kapital,
for *den* skulde nok svare Rente,
— men det er nok ikke at vente ...

Her er saa solskins-stille,
saa høstligt højtids-stille,
for en Naturtilbeder
underfuldt fredsomme Steder:
En af os sidder og maler
Isfjældene, guld-bestrøde,
en anden skæmtende taler
med Folkene her fra Landet,
selv falder jeg hen i Goethe,
læser mig langt, langt bort,
véd, hvad jeg gerne vilde,
nu, da Dagen er kort
og Aftenen mørk og stille.
Jeg mindes en fjern Akkord
og *længes*, kærester du:
»Ueber allen Gipfeln ist Ruh.«

II

Jeg har samlet i Dag nogle fattige Blomster,

der trives paa »Længselens Ø«,
blege er de som brystsyge Børn,
der ligger og kan ikke dø.

En Valmu, en Liljekonval og en blaa,
som jeg ikke kender ved Navn.
Jeg har baaret dem alle hjem i vor Hule;
de ligesom fylder et Savn.

Aa, men hvor er de dog faa og fortabte,
i Sommer de straaledede rent!
Stormene slog dem nok skaanselsløst,
og nu er det ogsaa sent.

Ja — det er altfor sent for en Blomst
at staa i den frosne Muld ...
Bare der var nogle flere af jer,
saa hele Hulen blev fuld!

III

Hvor er dog Havet mørkt i Dag
som ved Decembertide hjemme.
Nordvestens tunge Aandedrag
kan gennem Væggen jeg fornemme.

[S. 136]

Koldt er her: Termometret Nul,
Blæst stryger ind af hver en Sprække.
Og dog! Hvor hyggeligt et Hul,
mod Uvejr et velsignet Dække.

Spækklampens muntre Flammeild
flakker kærtegnende paa Muren,
ude raser en arktisk vild
Efteraarshærgning i Naturen.

Lav rinder Solen, høstlig gul,
hver Nat blir nye Stjerner tændte,
visnet er Blomst og flygtet Fugl,
kun Vintrens dybe Nat i Vente.

Ude Orkan — men inde Fred,
den lykkeligste Fred, jeg kender,
naar Dag er endt, og Sol gaar ned,
og alle Længsleres Lamper brænder.

IV

Den første dryssende Sne
over de nøgne Fjælde
og Frostens klingre Bjælde.

Forbi den korte Sommer,
Valmuer og Konvaller,
Elvenes Draabe-Krystaller.

Den nøgne Jord blev Is
ved første Nattekulde,
nu sover Kim i Mulde.

[S. 137]

Nu graver sig alle Mennesker
ned i den lune Jord
med alt deres Vinterfor.

Borte er Narhvalstrækket,
ikke en Fugl under Land,
bare det mumlende Vand.

Og ved de stejle Kløfter
vaander sig Ræv og Hare
inde i Saks og Snare ...

Men til det store Mørke,
klædte i Dyrehuder,
bringer vi vore Guder:

Hjemmets og alle Erindrings!
— drøfter gamle Hændelser,
kommer med sære Bekendelser,

trevler vort Livsvæv op,
de skøre, bristende Traade,
brænder dem uden Naade,

klæder os splitternøgne,
kender til Bunds hinanden
— dog bare til Afgrundsranden,

bygger jo, hver især,
et Ly for sit skjulteste Minde,
hvor man er *ene* inde,

ene — altid alene:
en vanskelig Jord at dyrke,
men Ensomhed giver Styrke ...

[S. 138]

Saa er da Sommeren død,
og i det yderste Thule
gemmer vi os i en Hule,

er som et udflyttet Danmark
varmet af hjemlig Sol
her ved den kolde Pol,

drømmer saa meget gammelt,
higer mod nye Stier,
tænker, taler og tier ...

Luften er vinter-skarp.
Mod Himlens lydløse Blaanen
staar som et Genfærd Maanen.

Fantastisk dødninge-hvide
spejler sig fjerne Strande
dybt i de dunkle Vande.

En Gang i Tidernes Gry
boblede disse Kyster
af Moderjordens Bryster.

Stivnet alle Tinderne
gløder som Okker og Mønje
op gennem Bræens Brynje.

Om Milliarder af Aar
vil da mon Isbræen smelte,
Søjlerne sprænges og vælte?

Vil da den signede Jord
syde igen, før den daaner
hen mellem livløse Maaner?

[S. 139]

— Ak, hvor usselig lidt
selv den Viseste aner
om vore Skæbnebaner.

— Hvad véd jeg vel om mig selv:
Er jeg et glødende Hjærte
eller en udbrændt Kærte?

[S. 140]

NOKTURNE

Nu er det stille,
Høstnatten skumrer,
Vindene slumrer,
hvor Livets Kilde
dagtræt gik ned,
— lydløs Fred
rundt om Landene,
ud over Vandene.

Den, som nu kunde
sit Hoved bøje,
lukke sit Øje
og fredfyldt blunde
den lange Nat
fornufts-forladt,
uden Vaande
drømmeløst aande!

O, men der rinder
Lyd i mit Øre,
Kamp maa jeg føre
med bitre Minder:
Venskab, jeg brød,
Had, jeg fortrød.
— Fredløse Gru,
hvil ogsaa du!

[S. 141]

[S. 142]

ENE

Stjernerne skælver,
Himlen er bleg,
Maanen er bare
en svindende Streg.

Jorden er kold
som et blodløst Lig,
Fjældvæggen skummel
af Ravneskrig.

Tungt gaar Havet
mod nøgen Kyst
som et hjælpeløst Suk
fra et ensomt Bryst.

Ud i den isnende
Efteraarsvind
flakker den ensomes
angstfulde Sind,

skælver i Nattens
Kuldegys,
hilser bekymret
det svindende Lys.

Snart vil den dunkle
Skumring gaa bort
og Vintermulmet
staa rugende sort.

[S. 143]

[S. 144]

HØST

Jeg ynder ikke den unge Vaar,
den er mig for fersk og flov.
Er *det* mon, fordi jeg blev atten Aar,
før jeg så nogen Bøgeskov.
Jeg har jo aldrig kunnet begaa,
end ikke turdet forsøge,
en Lovsang ud af mit Hjærte
over de danske Bøge.

I gamle Dage var det min Sorg,
naar Bøgen stod lysegrøn,
og Grøntet hang paa Charlottenborg,
at jeg ikke fandt Farven køn.
Muligt er det en Fejl ved mit Syn,
mit Øje er lyseblaat;
al denne megen Andemad
taaler det ikke godt.

Men da jeg voved en svag Protest,
Kors! Hvor der saa blev Vrøvl,
Grøntkaals-Malerne rasede mest,
jeg skulde ha' mine Høvl.
Jamen saa mal dog bare Spinat,
de Farver er mig for blege,
de rører ikke mit Hjærte,
jeg vælger Graner og Ege.

[S. 145]

Granen er Skabelsens rankeste Værk,
et løftende Høvdingesyn,
Egen er uovervindelig stærk,
en Tænker med rynkede Bryn.
Egens Rødder gaar dybest ned
i Danmarks frødige Muld,
Granen er sejt og nøjsom,
gør Hedesandet til Guld.

Alle de grønne Haab ved Vaar,
den grumsede Stemningsflod,
som fylder Sindet i unge Aar,
er saa inderligt mig imod,
minder mig om den grønne Student,
der har læst lidt Psykologi
og vil systematisere Livet,
han aldrig har levet i.

Den dovne Sommerferie-Døs
er mig heller ikke tilpas,
underlig sløv og udtryksløs
ligger den blot og ta'r Plads
— Plads for den gule, flammende Høst,
hvor Stormen blæser Korral,
Høsten er dybsindig,
Vaar og Sommer banal.

Pragtfulde Høst, vémodige Høst,
Menneskesjælens Fornyer,
du ejer, som det bedrøvede Bryst,
Lys bag truende Skyer.
Du er den store, afgørende Kamp,
hvor Kornmodsglimtene lyner,
du lever det stærke Øjeblik
og dør under vældige Syner.

[S. 146]

Saa gaar da alt plumret Liv til Forlis,
naar Vinteren drager om Land,
ren og klar er Søernes Is,
kølig og klog vor Forstand.
Da fatter den tumlende Menneskesværn,
at Kampmaalet tidt er for lille,
den tier som selve Jorden,

der ligger hvid og stille.

Og derfor søgte jeg højt mod Nord,
hvor Kysten er hvid og tavs:
hjemme stank der forraadnet Jord,
i Byen laa Gadesnavs!
Ja, Luften var lummer, da jeg drog bort,
vi trængte til Storm og Sne.
Maatte en susende Byge have rensset,
naar jeg atter mit Land skal se!

BEKENDELSE

Paa den lave Klippetange
mod en blodrød Aftenhimmel
ser jeg Eskimoernes Stimmel.
Stimmel? Ja, en halv Snes Mand,
og jeg synes, det er mange
her i dette øde Land.

Hør, de leger Bjørnejagter,
og de ler saa overvættes,
Hundene mod Bjørnen sættes,
Bjørnen er en udklædt Knøs.
Under kanibalske Fagter
slippes HundespanDET løs.

Straks som sultne Ulve løber
Hundeflokken mod sin Fjende,
Legen kunde gerne ende
med, at han blev sønderædt,
men de rappe Piskesvøber
stanser dem, der naar for tæt.

Stanse maa jeg selv af Latter
over den groteske Scene.
Ja, jert Liv er Leg alene,
I kan skoggerle af alt,
skøndt I prøved atter og atter
Bjørnekampe, som Livet galdt!

[S. 148]

Selve det at leve Livet,
sulte, naar der intet skydes,
æde graadigt, hvad der bydes,
elske sig udtømt og træt
og ved Søvn faa Kræfter givet,
er jert Liv og Livets Ret.

Derfor maa I gerne undres,
naar I ser mig i vor Hule
sidde tavs og travl — og skule,
hvis I ler min Stemning væk.
— Mener I, jeg bør opmuntres
til at kaste Pen og Blæk?

Aa, I skulde bare vide,
at der sidder »Venner« hjemme,
som afgiver samme Stemme,
men at det er alt omsonst,
thi det er mit Liv at stride
mod det Maal at skabe Kunst ...

Den, der *skaber*, gaar ej Pligtens
borgerlige Alfarveje
og har aldrig haft i Eje
snævre Dyders Rettesnor ...
Men, hvad er vel al min Digtens
Fryd og Smærte? ... Døde Ord!

Det, som dybest Sjælen føler,
det kan intet Ord udtale,
ikke noget Billed male,
knap nok anes i Musik ...
— Venner! Gid I aldrig nøler
med en kold Fornufts-Kritik.

[S. 149]

Eller le som Eskimoen,
le ustyrligt, mens jeg skriver,
jeg forsikrer, jeg vedbliver
og skal aldrig slides træt,
naar *jeg* bare ejer *Troen*,
maa I gerne have *Ret*.

Gerne blev jeg her og jaged

Bjørn og Rén ved Vintermaane,
skulde ingen Evne skaane,
blev her gerne Livet langt,
ingen Tid af Længsel naget,
aldrig Livet surt og trangt.

Thi det vil jeg ikke skjule,
at jeg helst gik rent i Glemme,
glemte alt og alle hjemme,
Ven og Fjende, hvert mit Skrift.
— Men selv her i yderst Thule
er jeg Slave af min Drift.

Og min Drift er den at være
én, der har sin egen Stemme,
én, der skriver dansk derhjemme
om, hvad Livet har ham lært;
— denne Drift er sød at nære,
dette Liv er rigt, men svært.

SONET

Der er i Dag et Fjeringaar til Jul ...
Til Jul — *hvor* er vi saa? Levende eller døde?
»Der rinder Sorg, rinder Harm af Roser røde«.
Skal vi mon finde her vort evige Skjul?

Ingen véd det. Natvinden varslende hul
klager oppe i Fjældenes dystre Øde.
Ingen véd, om vi rækker mod Syd og skal møde
Landsmænd igen og Solen, god og gul.

Alt, hvad der hændte i to lange Aar,
ligger dernede og venter os i Breve,
— hvilke grufulde Timer, naar jeg dem faar! ...

Men jeg kan ikke ændre mine Kaar,
død er den døde! — Nej, I maa *alle* leve!
Min Sjæl vil forbløde af disse dybe Saar.

ENE TILSØS

Saa har vi naaet Oktober,
og Fjæren iser til,
det store stille Hav kan stivne
straks, naar Frosten vil.
I Nat blev Vandet tyndis-lagt,
det glimter som et slebent Glar,
ja, kom kun Frost og øv din Magt,
træng ind til alle Kroge,
jeg venter glad — dog se, jeg har
endnu en Gang Kajakken klar,
vil vugge mig i Bølgetakt
paa Bugtens sidste Vaage.

Men da jeg gennem Isen skar,
letted en enlig Maage.

O, om jeg kunde fulgt den
mod Syd, mod Sol — og hjem!
Jeg glemmer rent at ro min Aare
og gaar ikke frem.
Langt borte lyder kold og hul
den vrede Snøften af en Hval,
som dukker op af Dybets Skjul
og tvinger frem sin Pande,
trægt dønner Sø mod Fjældportal,
fjernt synker Solen sært oval
og bævrer tung og æggegul
paa Kiming-Skaalens Rande.

[S. 152]

Jeg længes hjem, som jeg var gal,
fra disse Dødens Vande.

Men som jeg saadan ligger
og knapt véd af mig selv,
rækker mit Øje op til Hulen
ved den døde Elv:
Brudte er nu alle Broer,
her faar jeg Hjem endnu en Stund,
deroppe er mit Arbejdsbord
og al min bedste Evne.
Lad Frosten tvinge Hav i Blund
til Farvej hjem! Jeg nyder sund
den hemmelige Fryd, der gror,
og som ej Navn kan nævne,

paa Livstilverelsens dunkle Bund,
hvor Synerne holder Stævne.

[S. 153]

TØBRUD

Der regner i Dag en ukristelig Regn
heroppe i Hedningelandet;
endnu er der intet Himmeltegn,
som tyder paa noget andet.

Vor Hule var netop bleven saa lun,
Sneen laa højt over Taget,
Fnuggene tætned som Edderdun,
— nu smælter hele Laget.

Det drypper, det stænker, det styrter herved,
og ingen har sit paa det tørre,
vi væbner os bravt med Taalmodighed,
mens Vandfloden vokser sig større.

Alt, hvad vi ejer, blir blødt og ødt,
hjørteløst Regnen strømmer;
de rummer just ikke det bare sødt
de Oplevelsens Bægre, vi tømmer.

Gulvet er som en rindende Sø,
og Brikseskindene fælder,
vi ligger paa hver sin opdagede Ø
i Oversvømmelsens Kælder.

Himlen er bare et trøstesløst Hvælv,
en eneste styrtende Sluse,
Fjældene mumler, den døde Elv
er atter begyndt at bruse.

[S. 154]

Dens Leje var som et furet Ar,
nu springer det op og bløder.
Vi fylder paany vore Kogekar,
men Regnen slukker vore Gløder.

Saa maa vi kvittere »den varme Ret«,
en ofte prøvet Elende,
men at Soveposen ikke er tæt,
er det værste, der kunde hænde.

Dog, skulde man blive lidt sur i Sind,
da lyder den Trøst til den triste:
»Lad alt smælte bort! Dit eget Skind,
det holder nok tæt til det sidste!«

Først, naar ikke en Trevl er tør
og ikke et Ly at finde,
da vaagner der et Galgenhumør,
og runger vor Latter herinde.

Vi driver hver huslig Sorg paa Flugt,
fantaserer om fjerne Steder
med alt, en Hjemkomst byder af smukt:
varm Kaffe og tørre Klæder!

— — Vejrfroferterne kalder det Føhn,
saadan Mildning ved Vintertide,
men Eskimoerne tror, det er Tøen,
der driller Frostene til at bide.

Tre Gange hvert Døgn, gaar jeg nøgen ud
og aflæser Varmegrader ...
Men lad der blot rase Regn og Slud,
naar det ikke *Islæget* skader.

[S. 155]

Jeg véd jo, at Frostene sejrer som før,
og snart kan jeg hjemad drage
blottet for *alt*, kun rig paa Humør
til Slædefærden tilbage!

EN SORG

I Dag har jeg haft en lille Sorg,
og her, hvor saa lidet sker,
har denne ringe Hændelse
bedrøvet mig endnu mer.

Min Yndlingshund er bleven dræbt
af en af de gamle Store,
bare fordi den løb og leged
og slet intet andet gjorde.

Den vidste ikke, at Tand for Tand
er Livets beskæmmende Lære
baade for Dyr og Mennesker,
om vi skal faa Lov til at *være*.

Min Yndlingshund var bare en Hvalp,
saa munter og uden Harm,
hver Morgen den krøb i min Sovepose
til et lykkeligt Blund i min Arm.

Dèr laa jeg og skærmed den som mit Barn
og kunde aldrig blive træt
af at stryge dens bløde Pels
og høre dens Aandedræt.

For jeg er jo bare et Menneske,
hvis Kærlighed ligger vaagen;
jeg længes efter at elske
og være *god* mod nogen.

[S. 157]

Men her, hvor jeg intet Menneske har
at kysse med brændende Mund,
gav jeg af Hjærtet alle mine Kærtegn
til den tillidsfulde lille Hund.

Og nu er dine undrende Øjne lukt,
din Strube blev gennembidt.
— Ak, var du bleven ældre,
skulde tungere Smærter du lidt!

Ja, var du vokset dig stærk og stor,
vented dig megen Plage;
en stakkels trællende Slædehund
har ikke gode Dage ...

Men da de kom og mældte,
at min lille Hund var død,
blev der saa underligt stille,
dèr, hvor mit Hjærte lød.

Da maatte jeg betvinge
en Graad, der vilde frembrudt,
da svor jeg over Morderen
en Hævn, jeg ikke har fortrudt.

Skaanselsløst tærskede jeg det Skarn,
hvis Tænder min Yndling traf;
hver Dyrebeskyttelsesdame
vilde skaffet mig Dyrplager-Straf.

Tæt til dens sammensnørede Gab
bandt jeg den lille døde,
— nu ligger den med sit Offer
bunden og uden Føde.

[S. 158]

Min Yndlingshund var bare en Hvalp,
skabagtig kan Sorgen lyde,
men den, hvis Hjærte er ene,
véd, hvad en Hund kan betyde.

Og den, der kender Polarfærd,

véd, han var gaaet til Grunde,
om ikke han var bleven hjulpet
af sine trofaste Hunde.

Lønnen, han bød sin trællende Ven,
var Pisk og en kneben Føde
og saa en Kugle i Hjernen,
naar den næsten var kørt tildøde.

Og Hvalpen skulde i Vinter
trukket for Slæden tilbage,
— en stakkels trællende Grønlænderhund
har ikke gode Dage.

Men dyrebar er mig Hundene,
min daglige Kval og Fest,
og, som det gaar mellem Mennesker,
er den *mistede* altid bedst.

Og det er sandt, hvad en Digter har sagt,
— sikkert en klog gammel Fyr:
»Jo bedre jeg kender Mennesker,
des mer holder jeg af Dyr!«

VINTER

Se, det hvide Ishav spejler
dybt de gyldne Aftenskyer.
Ingen Lyd og ingen Sejler,
intet Bud fra fjerne Byer.

Indelukket
Længselssukket
stiger mod det kolde Fjæld,
der paa Himlens Rand har trukket
en henaandet bleg Pastel.

Som en Knivseg, skarpt tilsleben,
skærer Horisonten Himlen.
Som et Hjærte, vémodsgreben,
gløder dæmpet Solfaldstrimlen.

Gult og gustent
som et brustent
Venneblik er Solens Øje
sluknet bag en Isfjældsmur,
der har bygt sin borgtaarns-høje,
vildt fantastiske Kontur.

Sølvhvid Maanebaaden skyder
højt henad den mørke Himmel.
Som et Morildskølvand flyder
Mælkevejens Stjernevrimmel.

Tunge Skygger
travlt bebygger
som et mystisk Dværgfolk Sletten,
der har gemt sig tavs og trykket
inde under Fjælde-Jætten.

Snart af Skyggerne besejres
Dagens sidste Farvetoner,
Mulmets Nattepusst henvejres
over Dødens Regioner.

Men i Mørket,
sjælestyrket,
slaas vi med os selv og Livet,
og vi tror, at vi faar dyrket
rodfast Træ af Mose-Sivet.

Ubønhørlig stræng bekriger
Vintren disse arme Kyster,
Sneen ligger haard og skriger,
Isen dem i Favntag kryster,

Lyset brister,
Bjørnen lister
mørkeskjult, beredt til Krig,
hungerpint den Livet frister,
røver Gravens frosne Lig.

Og uskaansomt koldt bekriger
vi det Liv, vi før har levet;
gennembrudt, som Vandflods-Diger,
er vort Løgnliv — talt og skrevet.

Nu skal Volden
hel og holden
sten-forskanses, klar til Krig
mod os selv i Fortids-Rollen
— ingen Gravfred for det Lig!

[S. 160]

[S. 161]

[S. 162]

SNESTORM

Jeg laa ude i Nat. Og hvor frøs jeg i Nat!
Der var ikke paa Fjældet det ringeste Læ,
og Fjældet var snevidt af Driver og Bræ.

Der var madtomt i Hulen og glubende Sult,
saa kørte jeg hen til et Køddepot,
men Vejret blev værre, end jeg havde troet.

Der blæste en fygende stiv Sydvest,
langsomt ad Kløften steg vi til Fjælds,
Foden blev træt, for Føret var træls.

Den gamle Eleng'uak fulgte mig tro,
syv Hunde trak Slæden med ingen Ting paa,
alligevel maatte vi begge gaa.

Ved Slædeopstanderne sled vi os frem,
stavred i Sneen til op over Knæ,
og Sne skød sig højt over Gængernes Træ.

Dagslyset svandt, og Knoget tog til,
nu sank vi i til midt paa vort Liv,
Skinddragten dampede og frøs stiv.

Hundene orked tilsidst ikke mer,
vi spændte dem fra, og de stak i Løb,
selv fulgte vi efter, stumled og krøb.

[S. 163]

Sort var Natten, da vi naa'de frem,
aandeløst smed vi os ned bag en Sten,
som ikke gav ringeste Ly for Sneen.

Dèr laa vi en Time og hakked og skjalv,
Eleng'uak pressed sin Ryg tæt mod min.
Op gennem Kløften jog Uvejrets Hvin.

Da blev som en isnende Strøm mit Blod,
jeg svælged lidt raa-frossent Kød med Spæk,
Fingrene var ved at fryse væk.

Vi maatte nok helst gaa os varme igen:
fra Hvalros-Depotet tog hver sin Dragt
og slæbte det hjemad af al vor Magt.

Mandshøj laa Sneen, til Tops gik vor Vej,
Legemet damped, vor Aande blev kort;
i Mørket kom jeg fra Eleng'uak bort.

Men endelig, da jeg var Slæden nær,
var ogsaa min yderste Kraft udøst,
jeg faldt og blev liggende, kraftesløst.

Dèr laa jeg en Stund næsten uden Begreb,
saa vaagned jeg: aa, saa livstræt og kold.
Jeg tænkte: Nu gaar jeg Pokker i Vold!

Da fik jeg en latterlig Ynk med mig selv,
at jeg skulde ligge forkommen og dø
i den fygende Storm paa vor Fjældhule-Ø.

Før havde jeg troet mig saa gammel og klog;
nu syntes jeg ung, havde ingen Ting lært,
og Livet, jeg mistede, var mig saa kært.

[S. 164]

Jeg sørged mig vred, jeg ærgred mig hed,
jeg tændte min Viljes hendøende Gnist
og naaed da ogsaa Slæden tilsidst.

Dèr saa' jeg blandt Hundene, dybt føget til,
Eleng'uak ligge — en underlig Bylt.
Han sov og snorked, hans Bug var fyldt.

Som svimmel jeg gøs i min frosne Pels,
fik stukket mig under en Hundekrop,
hvor jeg døsede hen og tøde op.

Jeg drømte mig død paa det hvide Fjæld,
begravet af Sneen og spørløst gemt.
Ingen savned mig, jeg var glemt.

Da maatte mit Hjærte saa inderligt le:
»I slipper mig ikke *saa* bekvemt!«
Glad vaagned jeg. Tænderne hakkede slemt.

Men netop, som Dagen graaned i Øst,
tog Snestormen af og Kræfterne til:
— Det er svært at dø, naar man ikke *vil!*

INDKVARTERING

Vi har faaet Indkvartering:
ikke mindre end en Snes
Eskimoer
hos os boer
i en skøn Familjekres
— en lidt rundelig Formering,
naar vi selv er seks Mand høj.
Man begriber,
at det kniber
svært med Plads og Sengetøj.

Men vort Samliv er det bedste,
skøndt man ikke skulde tro,
at der kunde
nogenlunde
herske Enighed og Ro,
naar man har sin kære Næste
indlogeret bunkevis.
Her er Glæde,
fælles Æde,
fælles Trug for So og Gris.

Alle Kogelamper sprager,
Luften hænger tyk af Os,
Stuens Kroge
staar i Taage,
men vor Hule faar dog Ros.
Udenfor Orkanen drager
rovbegærlig om vor Ø,
mangen Hytte
blev dens Bytte,
knust og slugt af Styrtesø.

[S. 166]

Alle vore Boplads-Fæller
blev berøvet Kød og Hjem,
halv-paaklædte,
ilde-stædte
stred de sig til Hulen frem,
sidder nu og smaa-fortæller
om den storm-oprørte Fjord,
klager ikke,
smælter Drikke
og faar kogt et vældigt For.

I en sammenbyltet Mængde
sover snarligt Vært og Gæst,
Lampen slukner,
ude drukner
Hundehyl i Sø og Blæst.
— Men jeg vaagned tidt og tænkte:
her mod Nord er Livet Fest,
intet knægter
disse Slægter,
hverken Himmel eller Præst!

Ja, en Livets Jubelsalme
toner ud af Vejrets Brus,
Leg og Latter
toner atter
i vort overfyldte Hus.
Her kan Glæden aldrig falme,
Livet tager vi som bedst:
Eskimoen
dør i Troen
paa, at Livet er en Fest.

[S. 167]

[S. 168]

NYT ISLÆG

Jeg suser atter over nylagt Is,
og alle Hunde trækker kry og travle,
thi højt bag Fjældets gothisk bygte Gavle
har Maanen nytændt flænget Skyr og Dis
og ridset sin lyse Streg paa Himlens Tavle.

Mit Forspand elsker dette blege Skær,
der blinker i de frosne Iskolosser
og viser Vej om Vaage-Strøm og Skodser;
— i Mørketid gaar Rejsen træls og tvær,
da savnes det Humør, som Kulden trodser.

Men nu gør atter Maanen Rejsen let,
paa ben-skoet Slæde er det Fest at køre
det lange hvide Døgn i snefrit Føre,
hvid hvirvler Rimfrost af mit Aandedræt,
og hvidbrændt blir i Kulden Kind og Øre.

Men Blodet pulser varmt bag kuldskeer Hud,
og jeg kan timevis henslængt paa Slæden
ligge med adspredt Sind og nyde Glæden,
blot ved at se mit Forspand halse ud,
og høre Isen knage fjernt som Skud.

Og naar jeg lukker Øjet, kan jeg se
mit Hjemlands tavse, istillagte Fjorde,
og *da* er det med ét, som blev jeg borte,
som sank jeg dybt i hjemlig Fryd og Vé,
saa dybt og blødt som i en Grav af Sne.

[S. 169]

En Grav af Sne! — Men da blev alting koldt,
jeg vaagned op og fandt mig selv i Vandet,
Isen var bristet: Slæden, Hundespannet,
alt det, der havde mig min Drøm forvoldt,
sank dybt og blødt, — men Skaglerne de holdt.

Jeg var vist Graven nær og skreg Gevalt;
to Eskimoer, der fulgte, krøb som Bjørne
ad Isen og slog Remme om et Hjørne
af Slædesnuden og fik mig og alt
omsider halet ind — har de fortalt.

Forresten lo de. Og da vi drog bort,
og mine Klæder stivned straks i Kulden,
og baade Haand og Fod blev saar og svullen,
lo de igen. Jeg *løb*, som var det Sport,
og holdt mig varm de otte Mil til vort ...

Den glade Hedning, som bestandig ler,
han er i Livets Dyst altid fornøjet;
og hjemme, da jeg først kom af med Tøjet
og laa i Soveposens lune Fjer,
da lo jeg selv, — jeg fejled intet mer.

Ja, saadan er det: undflyet et Forlis
higer vi atter ud paa tynd-klædt Bølge,
evig og altid maa vort Kald vi følge,
Kaldet er Livets Dyst i Sol og Dis,
farefuld Vejen over nylagt Is.

[S. 170]

— Jeg suser atter paa den blanke Fjord
ind under Fjældets gothisk bygte Gavle,
nytændt staar Maanens Streg paa Himlens Tavle,
og sølvhvidt gnistrer mine Slædespor,
og Verden er bare dette kolde Nord!

[S. 171]

AFREJSE

Saa kom den sidste Dag paa Længslens Ø,
Fjældhulen rømmet, ingen Vinduslysning.
— Dèrinde blev der dog sat Frugt og Frø,
mon de nu taaler Vinter og Forfrysning?
Lyse er de Forhaabninger, der bygges,
men mørk den lange Hjemvej. Vil den lykkes?

Og endnu er vor Ven og Fælle syg,
og køres maa han hundred Mil i Pose,
— men Skæbnen fik ham ingentid gjort myg,
endda den bød ham Torne blot for Rose;
han higer hjem mod nye Arbejdsfelter,
— ak, i en foddyb Sne gaar vi og ælter!

Decembermørket skjuler Fjæld og Kløft,
Dagen er kort, og Maaneskinnet blænder,
fra skjulte Vaager lyder Sælens Snøft,
langs alle Fjære blegt Morilden brænder.
Gemt er bag Skrueis Fjældhule-Næsset,
hjemad det gaar — men tungt er Slædelæsset.

Just nu faar jeg vor Hule dobbelt kær,
det er, som om jeg ikke kunde slippe
dens Tarmskinds-Vindu med Spæklampens Skær
og Ildsteds-Røgen op mod snedækt Klippe;
— hvor ofte har jeg ikke langvejs ude
træt og forkommen hilst den blege Rude!

[S. 172]

Men det gaar hjemad, — og vor syge Ven
maa hjerges frem til bedre Kaar og Pleje,
saa drager vore Slæder da igen
Sporet langs nye Kysters nye Veje.
Raa-frossent Kød er Hunds og Herres Føde,
tungt kører vi i Skrueis og Bløde ...

[S. 173]

TILBAGE TIL MØRKET

I

Saa slaar vi da Retræte:
vor Vej er altfor fyldt med Sne,
vi skulde været frem til Jul,
men det kan ikke ske.
Nu maa vi hen, hvorfra vi kom,
men det er tungt at vende om.
Fjældhulen er Ruiner nu. *Hvor* finder vi et Skjul!

Vi drager op mod Mørket,
og vi, som haabed det forladt,
gaar trist til Sinds, med Haabet brudt,
ind i den store Nat ...
Naar atter Slæden staar beredt
til Hjemfart, hvad er der saa sket? ...
O, gid den Time aldrig kom, da Rejsen blev fortrudt!

II

Nu er vi da ribbet for Dun og for Fjer,
bare Livet igen — ellers ingen Ting mer,
vi har hverken Bøsse, Kop eller Kniv,
kun Livet igen — det dejlige Liv!

For Hunde og Kød og varmende Klær
borttusked vi alt, hvad vi ejed af Værd;
de Hedninge-Venner, hvis Forraad er størst,
maa stille vor Sult nu og slukke vor Tørst.

[S. 174]

Saa tyr vi da hver til en gæstfri Dør
og beder om Husly som ofte før,
man luner vor Briks, vore Skinddragter syr
og fodrer os selv og de udslidte Dyr.

I Jordklodens nordligste Menneskehus,
ind under en Gletschers Morænegrus,
dèr lever jeg Livet som Eskimo,
og Livet er bedre, end jeg turde tro.

Ja, Livet er dejligt og dyrebart
i vekslende Vejrlig og skiftende Fart,
her fanger til Føde jeg Ræv og Ravn,
her bæver mit Hjærte i Lyst og Savn.

Piuva'toks og Alakra'sinas Hus
saa ynkelig armt, kun rigt paa Lus,
saa hjærteligt godt mod den selvbudne Gæst,
er *det* Hedningeskjul, hvor jeg har det bedst!

Ja, tidt, om jeg rækker mit Hjemland igen,
vil taksomme Tanker søge herhen,
— jeg kender de Tusinder Kristne af Navn,
men Hedningen her er Kristen af Gavn.

[S. 175]

POLARNAT

I

Hvor skal jeg gøre af mig selv,
hvad skal min Tanke sysle med?
Hvordan forglemme Tid og Sted?
Hver søvnløs Dag er uden Fred
og drømmepint hver Søvn, jeg véd.
Jeg higede ud, nu higer jeg hjem og savner dig alle Vegne;
det er, som jeg bærer al Verdens Sorg, og er lige ved at segne.

Nu troede jeg saa vist, det gik
mod Syd, mod Sol, mod Hjem, mod dig,
og vi var mange Mil paa Vej,
da Blæst og Mørke, Sult og Sne
tvang os til Venderejsens Vé.
Jeg ligger igen, hvor jeg før laa fast, maa vente til Vaarens Komme.
Hvor skal jeg dog gøre af mig selv, til Længslens Tid er omme?

Jeg lever blot i Kamp for Mad,
opholder Livet som et Dyr,
der ej den værste Føde skyr.
Forraadnet er det Kød, jeg faar,
mit Legem smudsigt, vildt mit Haar.
Alle Bøger er læst, alt Papir skrevet fuldt, hvordan skal mine Tanker da næres,
de kreser bestandig om *dig* og Hjemmet — vort eget og vore Kæres.
— Taalmodighed, Hjærte! *Den* svære Kunst, nu skal den for Alvor læres.

[S. 176]

II

Gennem goldt Polarnats-Øde
gaar det vrede Vejr med Vælde,
Mørket sukker, graat af Ælde
som min Mor, der døde.

Gennem Jordens Dunstkres tumler
vildt Decembersneens Bølger.
Tungt den frosne Havstok mumler
om en Kval, jeg dølger.

Paa de vejr-forbidte Strande
har hvert ængstet Liv sig dækket,
Stormen blot langs døde Vande
tumler som forskrækket.

Over Fjældets dystre Gavle
ingen nordlys-blændet Stjerne
— bare Livets evigt travle
Lynglimt i min Hjerne.

Uvejrs-slagen, pint af Brøde,
mørkeskræmt, en fredløs Fange,
mindes jeg min Mor, som døde:
hun var ikke bange.

Kunde jeg — en dødsdømt Evne —
med *din* sikre Ro mig væbne!
Men jeg elsker Livets Stævne,
hader Dødens Skæbne,

[S. 177]

hader Rummets mørke Gaade,
— urørt af vor Strid hernelen
hersker den og skal os raade
i Al-Evigheden.

III

Der er i Nat saa tyst
som fjernt, i *det* Minut,

da lykke-pint mit Bryst
fik Tvivl og Vægning brudt
og skjaly, fordi det skulde *Ordet* sige.
Min Stemme var som kvalt,
og jeg fik ikke talt,
blot rørt din bange Haand,
men Hjærtets Helligaand
nævnedes tavst det uudsigelige.

En Nat saa lykke-tyst,
al Verden Fred og Hvil!
Men det blir ikke lyst
som den Gang i April,
da vore Hjærter mødtes vaarberuste ...
Jeg lider Længslens Véer
hjem til lidt Dagnings-Skær,
hjem til dit Lykke-Smil,
som lyste i April
den dæmrende Nat, da Helligaanden suste.

[S. 178]

IV

Den stille hvide Vinternat
med ringe Skel
paa Dag og Kvæld,
med ingen Genklang under Fjæld
af Hundeglam og Piskesmæld
— en lydhør, duftløs Time!
Se, Maanen tændes blank og kold,
og Himlen hvælver stjernesat,
bag Nordlysbaandets Silkefold
sit Skjold,
mens alle Mindets Højtidsklokker kime.

Snart ringer Hjemmet Julen ind.
Min Sjæl, vær stærk:
dit Højtidsværk
skal tone fjernt fra Hjem og Jul
i hvide Vinternætters Skjul,
hvor ingen Granduft kendes.
Og dog, min Sjæl, jeg har ej glemt
mit længst aflagte Barnesind,
jeg hører Højtidsklokkens Klemt
forstemt
og længes hjem, hvor Juletræet tændes.

En hjemlig Jul, en uskylds-hvid
med Englebud
fra Himlens Gud,
som da uprøvet jeg og stolt
den gode gamle Højtid holdt,
— den Jul, der kun er Minde ...
Ja, hvilken Højtid, om jeg blot
kom hjem nu ind mod Juletid
og sagde En, hvis Blik er vaadt,
lidt godt ...
Ak, *død* er Julen og jeg selv sneet inde.

[S. 179]

Tavs er den hvide Vinternat,
træt gaar min Fod,
tungt slaar mit Blod,
og se, hvor Maanen blank og kold
som et fordægtigt Avind-Skjold
har skjult min Lykkes Fjender.
Er alt mit Liv da uden Værd?
Udløber redningsløs forladt
i Nattens blege Nordlysskær
min Færd,
mens alle Hjemmets Juletræer brænder?

Velan, min unge Sjæl, vær stærk:
den Vej, du drog,
gør glad og klog,
gør rig, trods Tab af Jul og Hjem,

den Vej, du drog, er Vejen *frem*,
den eneste, der frister.
Og træder jeg mit sidste Skridt,
og ænser ingen mer mit Værk,
Liv har jeg levet, jublet tidt
og stridt —
ja, højtids-helligt er det *Liv*, jeg mister.

V

Det er Lillejuleaften,
det er Lillejuleaften,
og et Brus af fjerne Minder
jager Blod til mine Kinder,
— dem, den fattige Polarnat havde bleget.
Jeg er sær og syg til Mode,
kunde gerne grædt og skreget
over Smærter i mit Ho'de,
for jeg længes, saa min Hjerne bliver svimmel,
og mit Livshaab slukner som en bristet Klode ...
Der er Taage over Fjældet,
der er Slør for Aftnens Himmel,
og jeg ligger, overvældet
af de gamle Minders Brus,
tavs i Angmalor'toks Hus.

[S. 180]

Det er Lillejuleaften,
det er Lillejuleaften ...
Hvordan lever I derhjemme? —
Aa, om jeg dog kunde *glemme* — —
Nøgen ligger jeg paa Fælgen,
og min Vært, som ser mig lide,
siger: »Det er vist paa Tide
at faa givet dig lidt Foer!«
Og jeg ser ham trække Bælgen
af en Blaaræv, Dagens Fangst;
den blir kogt og, Gud skal vide,
jeg er slunken som en Slange,
Gulvet er vort Spisebord,
og jeg spiser,
mens han viser
mig den Gunst at nynne Sange,
først et Par og siden mange;
— men min Sult er stadig stor,
og hans Kone spytter Spæk
paa en optøet Narhvalshjerne,
for hun under mig saa gerne
denne lækre Juleret.
Endelig blir jeg da mæt —
og min Svimmelhed er væk,
— Taagen med; nu har vi Blæst —
og jeg sover mig fra Længsel hjem og Angst,
mens Fru Angmalor'tok, venlig mod sin Gæst,
nytter Tiden til en heldig Lyske-Fangst ...

[S. 181]

VI

Saa tyst stod aldrig Fjældene om Fjorden
og aldrig Stjernerne saa vemodsfulde
og Sneen ingen Tid saa hvid af Kulde
som nu ved Jul. Og der er Fred paa Jorden.

Selv er af Fred og Vé jeg sært bevæget,
kan ikke være ude, ikke inde,
min Sjæl er fyldt af Julens fjerne Minde,
og Vunder bløder, som jeg troede læged.

Og rundt i Verden fejres Juledrømmen,
og alle Hjærter næste-kærligt bløder.
— Snart er vel Julens Baal kun slukne Gløder,
og Hjærtet gaar igen saa jævnt med Strømmen.

Men der var Tider, da jeg ærligt troede

paa Julens store Fredsbudskab i Folket,
— forlængst har Verden Loven omfortolket,
og Julen er nu blot en gammel Mode.

Rørte til Gavmildhed, som Lammets Hyrde,
er alle Menneskenes Millioner —
men kun saa længe Klokken højtids-toner,
Dagen derefter stjæle de og myrde ...

[S. 182]

Og dog stod aldrig Fjældene om Fjorden
og aldrig Himlens Lys saa højtidsfulde
som nu i denne Nat, saa hvid af Kulde,
thi det er Jul. Og der er Fred paa Jorden ...

VII

Nej, det er altfor skøn en Nat,
og jeg kan ikke sove,
Fjældkæderne har Linjer
som danske Bøgeskove.
Som Udhugst-Lysninger blandt Trær
staar istids-fødte hvide Brær
i sælsomt livløst Maaneskær —
et Snitværk af Sølv-Filigran,
som tier dødt. Her lever Pan ...

VIII

Jeg har saa ung en Glæde
bare ved at træde
mit Fodtrins lette Spor
paa den sne-tilføjne Jord.

Min Sjæl er tavs af Lykke,
jeg kaster ingen Skygge
i denne dejlige Nat
fredfyldt og lysforladt.

Min Hjerne har ej Tanker,
og Livet ingen Skranker ...
Over Himlen de funklende Stjernesked strøs,
her gaar jeg saa lykkelig skyggeløs.

[S. 183]

IX

Maane og skyfrit og en Snes Kuldegrader!
Nu har vi Nyaar efter Almanakken,
hjemme er Vrimlen en gensidig Takken,
en Ønsken Godt-Aar selv for dem, man hader,

et Mundsvejr blot af tyndslidte Tirader,
en Brev-Hob Falskhed, bragt paa Kaffe-Bakken,
— aa, Gudskelov, jeg kasted Selskabsfrakken,
da Luften blev mig kvalm i vore Gader ...

Mit Nyaar nævnes aldrig i Kalender,
det kommer uanmeldt og uformodet
en skønne Dag, naar noget sælsomt hænder:

de Stunder, da mit Selv sanddru *erkender*
og rejser Viljen, lutrer Hjærteblodet,
da blir en Nyaars-Kvist mit Træ indpodet.

X

Der er ikke et Træ, som tør Pollandet gæste,
end ikke den usleste Busk finder Fæste,
— men hjemme staar Graner paa goldeste Banke
hvidpudrede ranke.

Jeg drømmer mig hjemme, ser Raabukken springe
og lytter til flaksende Fuglevinge,

jeg følger i Snedreven Muldvarpens Stier,
jeg lytter og tier.

Jeg har en Veninde, vi elsker begge
at suse paa Skøjter langs klukkende Bække,
og ud ad de barfrosne Veje vi gaar
med Rimløv i Haar.

[S. 184]

Nu gaar hun alene. Jeg sidder som bundet,
maaske er mit Timeglas snart udrundet.
Jeg sanser kun Mad, baade god og slet,
og jeg er saa træt ...

XI

Min Livskraft ligger i Dvale,
alle mine Tanker er gaaet i Hi.
Nu drager den store Nat forbi
de slumrende Fjælde og Dale.
Jeg ligger som dybt i Dvale.

Min Sjæl er sløv som en Larve,
den sanser ej længer sin vante Strid,
den sover sig frem til Lysets Tid,
hvor den skal faa Liv og Farve.
Min Sjæl er en jordbunden Larve.

Jeg tror, Genfødselen kommer.
Naar Vinterens Nattemulm er forbi,
skal Larven blive sommerfugle-fri
med al den flyvende Sommer.
Jeg véd jo, Genfødselen kommer.

XII

Tidt tror jeg min Ungdoms livssvulmende Lilje
udblomstret og gold,
mit følsomme Hjærteblod omstøbt til Vilje
og Hjernen is-kold,
skarpt ser mine Øjne, som før var forblindet,
min Manddomsvej ligger belyst ud ad Vildnissets
skyggende Løv.
Mit Øre
kan høre
hver varslende Rytme, hvert dryssende Støv,
klart véd jeg, hvorhen al min Stræben skal føre,
men tidt gaar en hjælpeløs Sorg mig i Sindet:
Jeg er kun et Frø,
som skal dø.

[S. 185]

Hvad er vel mit Livsværk mig, selv om jeg sejrrig
til Kampmaalet naar?
Vandt Livet, der udrandt i vekslende Vejrlig,
ublidere Kaar?
Og hvad er det værd, hvis jeg Maalet forfejler?
Gik ikke i maalbevidst Trang og Ærgerrighed
Ungdommen tabt?
— Men bygge
min Lykke
paa Ungdom, dertil var min Sjæl ikke skabt;
jeg savner det Stof, som gør Mennesker trygge.
— O, Ungdomsaar! Jeg er en ydmyget Bejler,
der angrer, at I
gled forbi!

Jeg angrer hver Klogskab, der førte til Handling.
Er *Ungdommen* klog?
Nej, Ungdom er Afsind og evig Forvandling
og hensynsløst Sprog.
Den Gang, jeg var ung med de yngste, som kendtes,
da sad jeg indspundet i taktfuld, forkrøblende
Slægts-Pietet.
Jeg vilde

[S. 186]

ved stille
udadleg Flid vinde *mere* end sket.
Først *nu* er jeg fri. O, men *er* det for silde
forynget at leve de Drømme, som sendtes,
da Haabet var sundt,
Verden rundt!

XIII

Der er en Higen i hver Drøm, jeg digter,
ud til et blodrigt Liv i sære Egne,
en Udvé, som gaar alle vide Vegne
til Fjæld og Skov, frigjort for trange Pligter,
hvor Fugl og Dyr er Maal, hvortil jeg sigter.
— Der er saa mange Præmie-Sjæle til,
o, lad mig altid være ung og vild!

Og lad mig aldrig, ivrig efter »Ære«,
min egen ranke Nakke ydmygt bøje
— hellere med det *lidet* lade mig nøje
end tækkes Krybet i en højere Sfære,
hvor der er smitsomt for min Sjæl at være.
Saa mangan Radikal blir Snob ad Aare,
o, lad mig altid være ung og Daare!

XIV

Der er ikke et Menneske, fjern eller nær,
som véd, hvilken Grøde mit Sjæledyb bær,
jeg kalde jer Hustru, Far eller Ven,
I véd, *hvad* jeg hedder, og *hvor* jeg gaar hen,
men Driften, som hidser mig, kender I den?

[S. 187]

Tidt véd jeg knapt selv, om min Saasæd gir Frugt.
Hvem er jeg? Hvad vil jeg af hæsligt og smukt?
Jeg véd kun, og det har med Kvide jeg lært,
at Menneskelivet er bitterlig svært
og Mennesket selv af omtvisteligt Værd.

Jeg er i den vide Verden kun én,
hvorhen jeg saa færdes, i Fryd eller Mén,
kun ene og ensom, en tillukket Grav,
hvor strømmende Ord mine Læber saa gav,
en Sjæl, der er tavs med sit dybeste Krav.

Og enten jeg lever, hvor Larmen er stor,
eller gemmer mig bort i det tavseste Nord,
hvad enten jeg længes fra Mylret mod Fred
eller higer mod Liv fra mit Skjulested,
jeg er dog kun *én* i al Evighed.

En venneløs gaar jeg i Fjendekrig,
og fjenderig møder jeg Vennesvig,
selv sviger jeg, stejl af den Ensommes Magt,
den Ven eller Fjende, der faar min Foragt
— og dømmes mig selv for hvert Ord, jeg har sagt.

Tidt knuger min ensomme Lod mig i Knæ,
jeg ønsker mig podet paa rodfæstet Træ,
men ofte — og mest naar jeg rammes brutalt —
da lukker min Sjæl sig, mit Skrig bliver kvalt,
men *stærk* er jeg bleven i godt som i galt.

[S. 188]

XV

Jeg har grædt, naar en Spurv blev skudt ned,
naar jeg saa' et Insekt blive pint,
naar en Blomst, jeg holdt af, traadtes sønder,
og dens Hjærteblad skælvede fint.
Jeg har været et fængeligt Tønder
for hvad Skabningens Ringeste led,
jeg har *ødslet* med Kærlighed.

Jeg har nærret min Pen med mit Blod,
naar jeg skrev om al Menneskenød,
om forskyldt eller skyldfri Elende
og dens Véraab paa Retfærd og Brød.
O, mit pulsende Blod kunde brænde,
og min følsomme Sjæl fatte Mod,
naar jeg stred for den Sag, jeg fandt god.

Det var den Gang, mit Hjærte var Ler
og min Tillid til Menneske-Værd
og min Tro paa mig selv uforfærdet,
da mit Liv laa i morgenrødt Skær.
Ak, men nu er mit Hjærte forhærdet
af de usle Bedrag, som det ser,
og nu tror jeg paa ingen Ting mer.

— Ja, en Gang har jeg inderlig grædt
ved al Skabningens Kummer og Nag,
men da selv jeg fik Pinslerne prøvet,
tog jeg graadløs de grusomme Slag.
Og nu taler mit Hjærte bedrøvet
kun i dæmpede Aandedrag,
men min Taare har rundet sig træt.

[S. 189]

XVI

Jeg byder ej mit Venskab frem
til Per og Povl og alle dem,
der søger mine Stuer, min Tobak, mit Bord, min Vin,
men *vandt* du mig for dig og dit,
saa bliver du mig aldrig kvit,
da er jeg al min Levetid uforbeholden din.

Og den, der kalder mig sin Ven,
skal ærligt yde mig igen
et Alvorsord, en sund Kritik, ud af sin Hjærtébund,
og han skal taale min Protest,
naar han ej gir sig, sand og bedst,
thi den, hvis Hjærte aabnes ret, slaar ikke Laas for Mund.

En Kvinde kan jeg ofre *alt*:
min Daad, mit Hjærte, *ubetalt*,
og *alt* kan af en Kvinde jeg modtage hjærteløst.
Men Mand og Mand i Venskabspagt
har samme Pligt og lige Magt,
og *han* skal mig gengælde dyrt, som af min Sjæl har øst.

Men *vandt* du mig for dig og dit,
og tør du tale hensyns-frit
og elske mine Evner frem og kue mine Fejl,
da bliver du mig aldrig kvit,
da ejer du alt, som er mit,
ubrydelig vor Venskabspagt bær' Hjærtets Adels-Segl.

XVII

Mit Liv er planlagt frem til sene Stunder,
hvert Arbejd gennemtænkt i Hovedtrækket,
skal al Ting lykkes, maa der ske det Under,
at jeg blir hundred-aarig og usvækket.
Men er der muldfast dør, hvor Roden bunder,
hvordan blir Stammen trøsket da og knækket!

[S. 190]

Nej, jeg vil ikke dø den meningsløse
snigmorderiske Død af Sot og Syge,
Knald eller Fald! Og aldrig daadløs døse
i lunkent Sollys — hellere en Byge,
lad bare Stormen piske, Regnen øse,
og alle Lungepibere rejse og ryge!

I brat og voldsom Død har helst jeg villet
med denne dejlige Jord faa Afsked taget.
Paa ét Kort sat mit Liv — jeg vover Spillet,

men alle Kneb skal gælde, selv Bedraget,
og først naar alle Trumfer er udspillet,
slutter jeg af, livsmæt og højt bedaget.

Maaske, naar jeg blir gammel, kommer Gigten,
et Eftersmæk fra Liv i Baad og Slæde,
men aldrig skal jeg angre, at min Digten
drog mig langt udenfor den alfar Glæde.
Mit Liv er planlagt, dyrebar er Pligten,
o, lad mig hundred-aarig Jorden træde!

XVIII

Ja, jeg vil vorde Mand og fæste Rod
dybt i den jyske Muld, der var min Amme,
Jordens Safter skal stige i min Stamme,
forny mit Væv og nære mit Løv med Blod,
— ja, jeg vil dyrke Jorden grøn og god.

Min Sjæl er træt af fremmed, bjergfuld Strand
og længes hjem til Slettens Kløver og Tidsler,
til Heden helst, dér hvor et Aaløb risler
det frodige Grønsvær frem af magert Sand,
stolt vil jeg dyrke Jord i eget Land.

[S. 191]

Ja, jeg vil fæste Rod i Lyng og Klit
og klamre mig som Marehalm til Bunden,
at Havet ikke skal underskære Grunden,
men bruse mig for Øje tro og frit,
thi ene dette Hav og Land er mit!

XIX

Den Mand véd ikke, hvad Sol vil sige,
hvem den tilsmiler hver Dag i Aaret,
for ham er Sol det selvfølgelige,
men her i Pollandets Mørkerige,
hvor jeg maa leve, dens Lys beskaaret,
her faar jeg Solen smærtelig kær:
nu véd mit Øje, hvad Sol er værd.

XX

Giv mig Solen, aa, giv mig Solen
og lad mig gense de danske Strande,
hvor Natten skifter med solfyldt Dag,
og Himlen spejles i dybt-blaa Vande,
paa Marken Solsikken og Violen
og Lyd af Kornlærkers Vingeslag.

Giv mig Solen, aa, giv mig Solen,
en purpurglødende Morgenrøde
bag Ferskenblomsternes hvide Lin,
med sødlig Duft af en tropisk Grøde,
af Oleanderen og Magniolen,
af gul Orange og blaalig Vin.

[S. 192]

Giv mig Solen, ja, giv mig Solen,
den skal fremelske Ungdom og Ynde,
jeg længes vanvittigt langt mod Syd,
dér vil jeg aande og se og synde,
jeg hader Natmørket her ved Polen
og min Grav-Tilværelses golde Dyd.

Giv mig Solen, aa, giv mig Solen,
jeg sidder længsels-pint her og bier.
Hvordan er Verden? — fremdeles slet?
Har Kunsten udklækket ny Genier,
har Frihedskravet knust Kongestolen?
— aa, hvem der bare kom hjem til *det!*

XXI

Vi har atter Maanetid og Gæsteri
— ja, den Maane os med Mørkets Tid forsoner! —
Her er daglig et Par Slæder paa Visit,
for vi ligger netop paa en alfar Sti,
og her er en stadig livlig Bytten Koner,
det er svært at skelne mellem mit og dit
— akkurat som blandt de Kristnes Millioner!

Her kom nys Krajo'dak med sin Nabos Viv,
og med Agpalarsuar'suk kom Fru O'dak,
Husets allerbedste raadne Kød blir budt,
og man skynder sig at proppe i sit Liv,
mens Passiaren stiger som en lystig Krosnak,
og en høflig Vært gir Konen med til Slut,
og en høflig Gæst har blot at svare: Jo Tak!

[S. 193]

XXII

Ja, lille søde Aini'nak,
du spørger, om Kvinderne hjemme
er ligesaa gode som her mod Nord
og Mændene ligesaa slemme?

Om Damer, lille Aini'nak,
tør ingen sin Mening sige.
Men Mændene er af et grumset Stof
og ikke just elskelige.

Jeg véd, at din Mand har slaaet dig,
jeg ser jo, din Kind bærer Skrammer,
— aa, stakkels lille Aini'nak,
hos *os* er der bitrere Jammer.

Du havde vel været ulydig
og nægtet ham, hvad han kan kræve,
— hos *os* er der tungere Vaaben
end den bare knyttede Næve.

Det véd du jo, lille Aini'nak,
snart læges din Smule Rift,
men Mændene hjemme i Danmark
de drypper i Saaret Gift.

Ví saarer med Øjets Staalblink
og Tungens bidende Odd,
med smaabitte haanske Skuldertræk
eller Tavshedens ætsende Braadd.

Saa lever vi Side om Side,
men dyrker dog hver sin Gud,
vi vælger helst det dulgte Bedrag
fremfor et ærligt Brud.

[S. 194]

Nej, kære lille Aini'nak,
du, som er saa god og smuk,
du kender ikke den Livsens Vé,
der bæver i Kvindesuk.

Og paa dit Spørgsmaal, Aini'nak,
svarer den fremmede Herre:
Kvinderne hjemme er bedre end her,
men Mændene meget værre!

Alene den lille Aini'nak,
der er sky som en opskræmmed Raa,
du er den eneste Kvindesjæl,
jeg blandt dine Søstre saa'.

XXIII

Vi grubler for meget og handler for lidt
og hugger hverandres Livsgerning i Splinter,
under Selv-Reflektionernes Mareridt
vi leger og kriges med Vitser og Finter,

men flytter os ikke et eneste Skridt,
dèr sidder de Skriftkloge højsæde-kry
og haaner hver Handlingens Mand og hans Ry.

Tidt væmmes jeg ved at tænke med *Ord*,
det er *Tingene* selv og ej deres Navne,
hvoraf jeg vil fyldes — som Barnet, der tror
uden at famle og føle og favne,
thi Ord er Bedrag, den Naive er stor;
mit slyngede, selv-reflekterende Jeg
skal blive én eneste lige Streg.

[S. 195]

Saa vil jeg da bortkaste Tingenes Dragt,
min Tænkning skal være blot nøgen Beskuen,
jeg sanser kun Tingenes egen Magt
oprindeligt, ubevidst — Fjældet og Tuen —
og glemmer hvert Ord, der er skrevet og sagt;
jeg vil ikke mere studere mit Selv,
blot leve naivt under Himmelens Hvælv.

XXIV

Nu stiger Lyset,
Nat-Mørket brister,
og Kulde-Gyset
af Landet lister.

Rødlige Buer
af Dæmringens Straale
dirrer som Luer
bag Isblink-Naale.

Paa Sletten blegner
Skyggerne bort,
Fjælddryggen tegner
sig skarp og sort.

Tarmrude-Lyset
taber sit Skær,
— nu flygter Gyset,
Dagen er nær.

[S. 196]

XXV

Opbruds-Travlhed, Rejse-Iver,
raskt Farvel til dem, der bliver,
Tak for alt og Tak til Alle:
— se, dèr kommer En og giver
mig en lækker Hvalros-Lalle,
som han i sin Kødgrav fandt,
den er Rejseproviant;
og den største Tromme-Mand
forærer mig en Narhvalstand ...

— Afsked gør mig altid trist,
jeg blir helt beklemt tilsidst;
det er svært nok at forlade
disse gode, altid glade,
trofast hjælpsomme Eskimoer;
— hvad jeg haaber end og tror,
skal vi maaske aldrig ses ...
— Det er rart at se sit Værk
kronet af en fast, besluttet
Viljesytring; den gør stærk:
— jeg vil *hjem*, straks paa Minuttet!
— Hør, der snakkes og der les,
og jeg gir Signal til Spandet
og er snart langt væk fra Landet ...

Ja, nu gaar det atter hjemad,
men det gaar kun trælsomt fremad,
Maanen skjuler sig bag Taage,
Strømmen skærer mangan Vaage,
vi maa lejre os som bedst

midt i isnende Sydvest.

— Av, dèr »brændte« jeg min Næse,
fire Fingre og en Taa,
jeg har vaade Vanter paa
— og et Ur, jeg skal aflæse,
det er gaaet rent i Staa ...

[S. 197]

»Her maa ties, her maa bies«,
jeg er bleven vant til Turen.
Mens min Hud i Frost afsvides,
støder Stormen fælt i Luren,
men tilsidst er den blæst træt,
i dens sidste Aandedræt
krydser vi den sidste Bræ,
gaar i Sne til over Knæ
og naar i Melville-Bugten
ud paa ny og let-kørt Is,
hvor vi følger langs en Rende,
— mere Kulde, mer Elende:
i Kamikken stivner Fugten,
Termometrets Kviksølv fryser —
men den hvide Maane lyser
gennem rimfyldt Kuldedis ...

Det gaar fremad,
vi naar hjemad,
og vi slider, angst-befriet,
hele Kuske-Kompagniet,
dansk og fremmed, døbt og Hedning,
elleve Mand om otte Læs,
elleve Mand, tre Snese Hunde,
lutter gridske Fraasemunde
om det samme frosne Kød,
— naa, vi lider ingen Nød,
og vi nærmer os vor Redning,
thi dèr henne
bag et Næs
kan Upernivik jeg kende!

[S. 198]

Og vi kappes. Frem paa Fronten,
Sol er nær ved Horisonten!
— Ah, dèr ser vi Spor af Bjørn,
Hundene blir rent beruste!
— Stolte Time, da vi suste
som en Flok kamplystne Børn
hen blandt Isens vilde Kaos,
— Fjæld ved Fjæld stod opmarscherte, —
Bjørnene slap ikke fra os,
snart laa to *døds*-harpunerte.

Selv *blev* vi paa Kampens Sted,
vi var hungrige og trætte,
laa og aad os tungnemt mætte,
den skrigvorne Mave fuld,
Hund og Herre,
— men desværre
Hundene aad Skindet med ...

Pyt! Med Skind og røden Guld,
hvad er Guld mod Morgenskær:
se, vi møder Solen her,
se, derude staar den røde
Solgud op af Vinterdvale,
alle Iskrystaller gløde,
— og vi gaar vort Hjem i Møde,
og vi staar og ser og ser
— længe — — og kan ikke tale — —

[S. 199]

TILBAGEKOMST

Saa kom det store Øjeblik,
da vi igen var fremme;
dèr laa de kendte Huse,
vi følte os som hjemme.
Der fløj et Dannebrog til Tops,
og Hytten syntes os et Slot,
— aa, disse kære Farver,
hvor gjorde de dog godt!

Nu traadte vi i Stuen ind,
vor syge Ven blev baaret,
saa rørende en Velkomst
blev aldrig os beskaaret.
I Ovnene brændte festligt Baal,
og mange hvide Lys stod tændt,
— vi maatte alle tie
med Ansigtet bortvendt.

Saa drak vi da et godt Glas Vin
og smagte Fruens Kage,
vi skal nok aldrig glemme
den Stund, vi kom tilbage;
det sagde ogsaa O'sakrak,
da han af Hvedebrødet bed:
— »Ja, *nu* kan jeg begribe,
I længtes svært herved!« ...

[S. 200]

Men laa der intet Brevskab gemt?
— min Puls tog til at banke,
den store Post fra Danmark
var aldrig af min Tanke.
— Nej! Ingen Hilsen, intet Bud!
da blev mit Hjærte koldt som Is,
saa har I Stakler hjemme
vel frygtet vort Forlis! ...

Se — jeg er karsk paa Krop og Sjæl,
og vi skal atter mødes,
og af vor Gensyns-Lykke
skal ny Værdier fødes.
Og er endnu min Hjemvej lang,
og faar jeg ingen Breve,
aa Gud, om vi naar sammen,
hvor *smukt* skal vi da leve!

[S. 201]

Ja, Livet er dejligt, og Livet er langt
 for den, som har Sans til at leve det ret,
 men hjemme dèr gaar vi og har det saa trangt,
 naar Udlængslen snører vort Aandedræt.
 — Den Solsort og Lærke og Gøg sang forgæves,
 jeg gad ikke se Bekkasinen i Mose,
 af Lyngblomst og Rose
 var længst jeg træet,
 var vammel ved Troskab, forbitret af Svig,
 men Verden derude var stor og rig,
 og kostelige Skatte skulde hæves.

Saa traadte min Fod den forjættede Muld,
 og dejligt var Livet, hvorhen jeg end foer,
 men ikke *alt* det, som glimred, var Guld,
 og tidt blev der øde, hvor jeg satte Spor.
 Snart sang jeg, snart græd jeg — og fandt ikke Skatten,
 min Sjæl blev bekymret — *hvor* gemtes vel Lykken?
 saa sejled fra Bryggen
 jeg længst mod Nord,
 dèr leved jeg rigt i en livsforladt Egn,
 dèr inddrak min Sjæl sin befrugtende Regn
 og skjalv dog for Mørket og Natten.

Da kom der en stormfuld, oprivende Tid,
 for første Gang fik jeg mig selv endevendt,
 — dèr stod jeg saa sort, hvor jeg før var hvid,
 nu først fik den rette Kulør jeg bekendt ...
 Vi tumler i Rummet som vildsomme Sole
 og véd hverken ud eller ind med vor Bane,
 kan slet ikke ane,
 hvordan den var endt,
 men just som det hvirvlende Vejr vil opsluge os,
 faar vi *Tag* i os selv, nu kan Livet bruge os —
Livet, den kostelige Skole!

[S. 202]

—
 Og *det* blev just Skatten, den Vildfarne fandt
 dèrude, hvorhen alle Længsler ham drog,
 at *Fred* til en Selv-Omvurdering han vandt,
 og læged blev Vunderne, Livet ham slog.
 Det dyrebart dejlige Liv, det, som frister
 og drager langt bort fra de hjemlige Kyster
 til vovsomme Dyster
 afsindig og klog.
 Ja, Livet er farligt og dejligt og dyrt,
 og Lysten til Livet en adelig Byrd,
 hvad enten det bær eller brister.

—
 Du dejlige Liv, som jeg nu har forladt,
 du dejlige Liv, som jeg drager imod
 fra Pollandets nordlys-forsøvede Nat
 til Foraar med Midnatssols gyldne Flod!
 Jeg aander saa henrykt befriet mod Verden,
 fjernt borte fra hilser mig hjemlige Vinde,
 jeg har en Veninde —
 og træet er min Fod —
 ja, *dejligt* er Livet i Fare og Flugt,
 men dejligst af alt, som er dejligt og smukt,
 er altid min Hjemkomst fra Færden!

[S. 203]

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this

agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.